217. szám. Budapest, 1874. szombat, deczember 19. **I. évfolyam.**

Kiadó hivatal:
muzeum-utcza 8-ik szám.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 16 ft. Negyed évre . . 4 ft.
Félévre . . . . 8 ft. Egy hónapra . 1 ft. 40

A lap szétküldésére vonatkozó reclamatiók előfizetési pénzek és hirdetmények a kiadó-hivatalba intézendők.

EGYETÉRTÉS

Szerkesztési iroda:
muzeum-utcza 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető minden közlemény ide küldendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Előfizetési feltételek
az
„EGYETÉRTÉS“
1875-ik évi folyamára.

Jan.—decz. egész évre . . . . 16 frt.
Jan.—junius fél évre . . . . 8 frt.
Jan.—márcz. évnegyedre . . . 4 frt.
Január végeig egy hóra . . . 1 frt 40.

Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (muzeum utcza 8. sz.) intézendők bérmentesen.

Előfizethetni: vidéken minden kir. postahivatalnál és könyvárusnál, Budapesten minden könyvárusnál, valamint Kocsi Sándor könyvnyomdai irodájában, Országut 39. sz. Luby ház.

☞ *Az előfizetési pénzek beküldésére, legczélszerübb a postai utalvány lapokat használni.* ☜

Hogy a lap pontos széttküldésében fenakadás ne történjék, kérjük a tisztelt közönséget, méltóztassanak megrendeléseiket, illetőleg előfizetéseik megujitását mielőbb megtenni.

Budapest, deczember 18.

A pénzügyi bizottság mai ülésében oly botrány történt, mely ritkitja párját. És a mi a dologban a legelszomoritóbb, az, hogy a botrányért az ellenzék férfiait illeti a dicsőség. A közlekedési miniszterium központi igazgatási költségvetése volt tárgyalás alatt, mely, mint tudjuk, a pénzügyi bizottság tárgyalásainak végére halasztatott.

Volt alkalmunk már több izben kimutatni e lapok hasábjain, hogy mig egyrészről roppant költséges a közlekedési miniszterium központi igazgatása, másrészről az ügyek legcsekélyebb fönakadása nélkül az egész központi igazgatás fél oly apparatussal el volna intézhető a legkényelmesebben.

A pénzügyi bizottság tehát a közlekedési tárcza költségvetésének tárgyalásakor ujolag felszólitotta a minisztert, hogy a központi igazgatás tulságos kiadásait kevesbitse.

Erre a miniszter a központi igazgatás összes kiadásaiból ma 14% levonást hozott javaslatba, kijelentve egyuttal azt is, hogy többet levonni saját részéről lehetetlennek tart.

Széll Kálmán, Zsedényi és Muzslay — nagyon helyesen — nem elégedtek meg a csekély levonással, hanem nagyobb összeg megtakaritását követelték, mi meg is történik, ha a pénzügyi bizottság ellenzéki tagjai meg nem akadályozzák.

Először Horn, azután Péchy és Móricz — el kezdtek lamentálni, hogy miután a miniszter kijelentette, miszerint saját részéről „lehetetlennek“ tart több levonást, tehát el kell fogadni inditványát, mert ha el nem fogadják, megbukik a miniszter.

— Nem az ellenzék dolga azon aggódni — kiáltott oda gunyosan és nagyon derekasan egy jobboldali tag, mire aztán kissé el is pirultak az ellenzéki férfiak, de azért még is csak megszavazták a miniszter inditványát, a jobboldaliak ellenére, nehogy a miniszter megbukjék.

És a legkomikusabb az volt, hogy a jobboldaliak észre sem akarták venni azt a miniszteri „lehetetlen“-séget, hanem szólottak magához a tárgyhoz, mig az ellenzékiek erőnekerejével azt iparkodtak kitüntetni, hogy a miniszter, ha ellene szavaznak, megbukik, mert hát kijelentette, miszerint „lehetetlennek“ tart több levonást.

Igazán bámulatos dolgok történnek nálunk. Arról van szó, hogy tiz vagy husz ezer forintot törülni kellene, s anélkül, hogy kutatnák és megvizsgálnák, nem volna-e csakugyan czélszerü annak törlése, megszavazzák, mert hát félnek, hogy a miniszter meg talál bukni. Szépen vagyunk. És kik félnek ettől? Épen az ellenzéki férfiak: Móritz, Péchy és Horn.

Társadalmi bajaink.

II.

A mult évi „krach“ jut eszembe. Nem tudom, okultunk-e belőle, vagy nem, de én azt hiszem, hogy nem. Egyátalában nem fog ártani, ha néha-néha emlékezetünkbe idézzük a szomoru multakat; hiszen a példabeszéd is azt tartja — „saját kárán okul a magyar“ — s a mi ránk nézve kár volt, az nekünk bizonyosan szomoru is volt. Kezdjük ott, a hol a „Krach“ alapja megvettetett.

Régi dolog, hogy már évtizedek óta nyomorult anyagi viszonyok között vagyunk. A számtalan elemi csapás és a rosz kormányzat vitt bennünket a mindent elnyelő örvénybe. Az adók évről-évre szaporodtak a kor szelleme nagyobb kiadásokat csalt ki tőlünk, de a keresetforrások a régiek maradtak. A desperatus viszonyok között, a midőn a kiadások nem voltak helyes arányban a bevételekkel, láz lepte meg a polgárokat s e lázas állapot meghozta a szükséges következményeket. Tapasztalati tény, hogy az anyagilag tönkrement egyén találékonyabb a keresetforrások felfedezése körül, mint a jó anyagi viszonyok között élő. Született vagy mondjuk felfedeztetett tehát a „szédelgés.“ Mielőtt azonban erről szólnánk, mondjuk el az előzményeket.

Senki sem tagadhatja, hogy a pénzintézetek czélja közvetiteni a kölcsönt hitelező és hitelt igénybe vevő vagy röviden adós között; azt sem lehet tagadni, hogy e mód mind a hitelezőre, mind az adósra nézve legjobb, legkényelmesebb: mert mig egyrészről a hitelező átadja tőkéjét a pénzintézetnek s annak kezelésével nem kell fáradoznia, másrészről az adós itt könnyen feltalálja a szükséges kölcsönt s nem kell neki — mint ily pénzintézet hiányában kellene — a kölcsön felkeresése után futkosnia. De, hogy a kellő eredmény, a nemzetgazdászati helyes czél eléressék, két alapfeltételt szükséges kiemelnünk: először, hogy a pénzintézetek száma az anyagi viszonyokhoz képest arányban legyen; — másodszor, hogy a pénzintézetek megbizhatók legyenek, vagyis hitellel birjanak. Az első pontban foglalt alapfeltétel abban találja magyarázatát, hogy ott, hol még kevés tőke van, a tőkepénzesek könnyen tuladnak tőkéiken s kevésbé szorulnak közvetitésre, tehát ott kevesebb szükség van pénzintézetekre, ellenben, hol a tőkék felette megszaporodtak, ott kétség kivül nagyobb szükség van a pénzintézetekre, melyek a tőkék összehalmozódását arányszerüleg forgalomba hozzák s a versenytéren a kamatlábat is kellő mértékre leszoritják. — De az előbb feltételezett esetben sok pénzintézet keletkezése kóros nemzetgazdászati állapotra mutat; a pénzintézetek czélja többé nem az, hogy közvetitsenek, nem az, hogy az átalános jólétet emeljék, hanem, hogy a részvényesek zsebjeit megtömjék. E végből a pénzintézet keresi a tőkéket a — részvényesek érdekében s hogy ezeket czéljukhoz juttassa, nem elégszik meg a szerény kamatokkal, mert hiszen szintén nagy kamatokat fizet, hanem szédelgésbe bocsátkozik, va-bankot játszik. A pénzt inproduktiv czélokra dobja s elvonja a rendes forgalomtól, mi által nevezetes társadalmi bajokat idéz elő.

Itt van például a „krach“ előtti állapot, a melyben a mezőgazdászat, ipar és kereskedelem csak az elhullott morzsákat kapta, hogy éhen ne vesszen. De hát világos volt, hogy a „krachnak“ be kellett következnie.

A kormány nyakra-főre engedélyezte boldog, boldogtalannak a mindenféle czimü és czélu pénzintézeteket anélkül, hogy azoknak szükségességét kutatta volna.

A mi megtörtént, azt meg nem történtté nem lehet többé tenni; vessünk fátyolt a multra, de okuljunk rajta; — csak arra figyelmeztetjük kormányunkat, hogy a pénzintézetek, de egyátalában bármely ipar- és kereskedelmi czélu intézetek engedélyezése körül óvatos legyen, nehogy hamarjában egy második „krachot“ is megéljünk. Az átalános nyomor könnyen előidézheti azt.

Beliczay L.

A képviselő választások vezetésére kiküldött és eddig tényleg megalakult központi választmányok pártviszonyairól a P. N. a következő kimutatást adja. Eddig következő törvényhatóságokban az alább jelzett eredménynyel alakultak meg a központi választmányok: A választmány áll Szabadka városban 4 deákpárti 12 ellenzéki tagból, Kraszna megyében a többség ellenzéki, Mosonyban egészen deákpárti, Szörényben egészen deákpárti, Zemplénben 6 deákp. 28 ellenzéki, Kikindai ker. egészen deákpárti, Zombor város a többség ellenzéki, Borsodban a többség Deákpárti, XVI. szepesi város ker. a Deákpárt többségben van, Kolozsvárott a többség deákpárti, Vizakna városban szintén megalakult a választmány. Nógrádban tegnap volt a választás, melyről a következő tudósitást veszszük: Nógrádmegye bizottsága tegnap rendkivüli közgyülést tartott a központi választmány megalakitása végett. A Deákpárt absolut többségben van: — távirati értesülés szerint a központi választmány 30 tagja közül 25 a Deákpárthoz tartozik, öt az ellenzékhez.

A „Reform“ szerint átalánosan el van terjedve parlamenti körökben a hir, hogy az átalános pénzügyi vitában Sennyey Pál b. nagy programmbeszédet fog tartani, s annak kapcsában a konzervativ párt megkezdi az akcziót, melynek sulypontja később az átalános képviselőválasztások küzdterére fog áthelyeztetni.

A népiskolai tanfelügyelők hir szerint a jövő év elején közös értekezletet fognak tartani, melyben a **tanfelügyelőség reformja** ügye felett tanácskozzanak s különösen, hogy miként lehetne a tanfelügyelőséget a megyei autonomia keretébe legczélszerübben beolvasztani vagy legalább szorosabb viszonyba hozni, mint azt több oldalról megpendiditték. Az értekezletnek különben más közös tárgyai is lesznek s összehivására többen a fővárosi tanfelügyelőt szólitották fel.

A magyar ágostai helv. hitv. egyházi egyetemes gyülés által a **turócz.-szt-mártoni gymnasium** ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság már beterjesztette jelentését az egyetemes gyülés elébe s a nevezett algymnasium átalakitására véleménye a következő:

1. nemcsak neve, hanem jellege szerint is legyen az a magyarhoni ev. egyház tanintézete, a patronatus eltörlésével tehát az ev. egyház törvényes szervezetébe illesztessék be, s mert sem a t.-szt.-mártoni ev. egyház, sem a turóczi ev. esperesség a multban elkövetett tények okából biztositékot sem egyházi sem állami szempontból nyujtani nem képesek;

2. a dunáninneni ev. egyházkerület tanintézete czimével láttassék el és annak közvetlen, szigoruan gyakorolt hatósága alá helyeztessék;

3. akként szerveztessék, hogy abban a magyar nyelvben s a felsőbb foku osztályokban már ezen nyelven előadott tudományokban oly előhaladást nyerhessenek a tanonczok, mely őket a felsőbb tanintézeteinkben tanulmányaik folytatására képesekké tegye;

4. oly anyagi és szellemi erővel láttassék el, minővel ugy a kor igényeinek, mint az ev. egyház-egyetem és a magyar állam érdekeinek megfelelni kivánó tanintézetnek rendelkeznie kell. A mennyiben pedig a már létező tőkéken kivül megkivánt tetemes összegü anyagi erőt sem az egyházkerület, sőt talán még az egyházegyetem sem volna képes e czélra előállitani: kéretnék fel a m. k. kormány, illetőleg az országgyülés, hogy a hiánylatot ily czélra szánt pénztárából fedezze, fentartván számára a rendelkezési jogot azon részben, mely az anyagi erők összevetésének aránya szerint őt joggal megilleté.

A magyar püspöki kar a primás elnöklete alatt az uj vallásügyi törvény tárgyában értekezletet tartott, melyen egyszersmind azt is kimondotta, hogy a püspöki kar, mint ilyen, semmiféle lappal nem teszi magát solidaritásba.

A zalamegyei ellenzéki megyebizottsági tagok, akár virilisek, akár választottak, fölhivatnak, hogy a f. hó 21-én Zala-Egerszegen tartandó megyebizottsági ülést megelőzőleg már 20-án délután megjelenni sziveskedjenek a központi választmány alakitására czélzó tanácskozás végett.

Zalamegye központi baloldali bizottsága.

Az adóügyi bizottság ülése

— deczember 17 s 18 kán. —

Irányi D. a nyilvánosszámadásra kötelezett társulatok megadóztatásáról szóló tjavaslat 4. §-át ujra fölolvastatni kéri. Falk a törvénynek egy hibás kifejezésére utal, hol a bevétel egyértelmünek vétetik a nyert jövedelemmel. A nyert jövedelem a kiadások levonása után jő ki; a tiszta jövedelem pedig az üzleti költség levonása után jő ki. Jegyző olvassa e 4. §-t, az érvényre jutott módositásokkal együtt. **Ghyczy** a Falk által előadott kérvényekre megjegyzi, hogy az állami fölügyeletet a társulatoknál mellőzni nem lehet. Változtatásokra kész, de a felügyelet megszüntetésébe nem egyezik. **Falk** megemliti, hogy több kérvény azt sürgeti, hogy az adó ne számittassék be a jövedelembe, hanem ebből vonassék le. E tévedésen alapuló föltételt a bizottság félreveti.

A vita alatt hagyott d) pontra nézve a bizottság azt fogadja el, hogy az értéktörlesztési tőke nem esik adó alá addig, mig az üzleti tőke szaporitására, vagy osztalékra nem fordittatik. **Tisza** azon esetet is kivétellé tenné, ha az ily tőke a rendes tartaléktőkéhez nem csatoltatik. — **Kerkapoly** ugy fejezné ki, hogy ha átalában más czélra fordittatik. **Ghyczy** K. Tisza módositását elfogadja. **Paczolay** Kerkapolyhoz csatlakozik; **Tisza** K, szintén elfogadja Kerkapoly módositását, melyet a bizottság is elfogad.

Az e) pont az üzleti kamatok az adó alóli kivételéről szól. **Falk** M. a rövid lejáratu váltók helyett az üzletbe fektetett idegen tőkék kamatait venné ki. Szerinte ez a társulatokra nézve életkérdés. A társulatok is csak ugy terhelendők, mint a magánosok. Ezek adóságának kamatai pedig sohasem fognak adó alá bevallatni. Megvilágitásul példákat hoz fel. **Ghyczy** K. szintén kész kihagyatni a rövid időre szóló váltókat, és a conto currenteket, de minden másra a kivételt megszoritaná. B. **Senyey** P. azt hiszi, hogy ez az eredeti szöveggel egyértelmü. **Kerkapolyi** azt kivánja meghatároztatni, hogy hozadéki, vagy jövedelmi adóról van-e szó. — **Falk** azon adósság kamatát látja levonandónak, mely az üzlet járadék adójával összefügg; a más czélokra felvett adósságról itt nem lehet szó. **Paczolay** Falkot pártolja. — **Kaucz** szintén csatlakozik, mert föld és házbirtokoknál lehetne adósággal menekülni az adó elől; mig társulatoknál ez nem lehetséges.

Ghyczy K. Falk inditványához a módositást ajánlja, hogy csak ha az idegen tőke az üzlet folytatására vétetik föl. **Tisza** K. ezt nem fogadja el; mert ez Falkétól elüt, mert az üzlet terjeszkedését gátolja. „Idegen tőke“ helyett „kölcsön vett tőkét“ mondana; nehogy külföldi értessék. — A bizottság megmarad Falk szövegezésénél. — **Márffy** minisztertanácsos azt véli, hogy ha ez törvénybe megy, az államvasutnál az állam 500,000 frtot veszit; többen felvilágositják az ellenkezőről. **Ghyczy** K. fentartja aggodalmát és bővebb utánjárás után fogja végleges nézetét kimondani.

A régi e) illetőleg f) pontnál, mely a behajtatlan követelésekről szól, **Falk** több kérvények ellenzését hozza fel, csak azon esetben, ha a végleges törlés kimondatott. **Ghyczy** Kálmán azon függeléket inditványozza, hogy azon esetben, ha később részben vagy egészben befolynak, ujra adó alá essenek. — E toldalékot a bizottság elfogadja. A fölmerült aggodalmat illetőleg a 6-ik §-nál fog a bizottság gondoskodni.

A korábbi f) most g) pontnál, mely a tartalék folyó kamatai adójáról szól **Falk**, nem akar kivételt tenni. **Tisza** K. azt hiszi, hogy ez előny a tartalékképzés előnyére adatnék. **Ghyczy** K. elfogadja Falk kihagyását és igy a folyó adók is hamarább adó alá esnek.

Ezután **Falk** a biztositó társaságokra kiván egy uj pontot beszurni, melyben a befolyó biztositási összegeket, melyek részletenként fizettetnek be, ugyan igy és nem egészben kivánja megadóztatni; szintén levonni inditványozza a szenvedett károk összegének megfelelő adót. **Paczolay** J. ellene szól ennek, mert a biztositási összeg be van fizetve. **Ghyczy** K. kéri Falkot, hogy utóbbi inditványától álljon el, mert csak a liquidált károk vehetők valósággal elvesztetteknek. **Falk** kijelenti, hogy ő is igy értette.

Sennyey P. b. az önsegélyző egyletek kérvényét jelenti be, melyek méltánytalannak tartják, hogy megadóztatnak. **Kautz** szintén ez ügyben szólal fel, előadva, hogy e társulatok 5%-ot fizetnek és 6%-ot vesznek, a kölcsönzőtől; — e szerint jövedelmök nincs. **Kerkapoly** azt veti ellen, hogy néha banküzletek rejtőznek az ily önsegélyző egyletek czége alá, — ezt pedig nem lehet adómentessé tenni. **Ghyczy** Kálmán azt jegyzi meg, hogy a benhagyott tőkétől a legtöbb mégis jövedelmet szerez. — **Sennyey** b. az egészen humanitarius intézeteket nem tartja megadóztatandónak. **Kerkapoly** is állitja, hogy vannak ily intézetek, melyeket nem kell megadóztatni, b. **Sennyey** az osztrák törvényjavaslat erre vonatkozó §-át olvassa fel. — Erre az ülés eloszlott.

*

A mai ülésben folytatta a bizottság a nyilvánosszámadással tartozó társulatokra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását.

Kautz Gy. azt inditványozza, hogy az oly önsegélyző egyletek, melyek bankszerü üzlettel nem foglalkoznak és nyerészkedésre nem czéloznak, kivétessenek az adó kötelezettség alól. **Falk** M. az önsegélyző egyletek definitióját kéri: mire b. **Sennyey** P. ezt akként véli definiálhatni, hogy az illető egylet csak is a maga által befizetett tőkét forgatja saját tagjai között. **Tisza** K. ez egyleteket nem látja másként kivehetőknek az adóköteleség alól, ha pénzeket csak saját tagjaiktól vesznek s azoknak adnak ki — osztalékuk pedig nincs, de ezt később tartaná behozandónak. — A pénzügyminiszterhez utasittatik tanulmányozás végett.

Következik a g) és h) pontok tárgyalása, melyeket **Falk** együtt kér tárgyaltatni; egyszersmind kérdi, mik azok a tisztviselői osztalékok? **Márffy** tanácsos azt a felvilágositást adja, hogy ez alatt a fizetésen fölüli tantiemet érti a törvény. **Falk** az osztalékokat nem venné ki az adó alól, s a két pontot egygyé olvasztaná. **Kerkapolyi** egyetért Falkkal. **Irányi** D. a tisztviselők után a munkásokat is betenné. **Falk** erre azt a felvilágositást adja, hogy ez mint a munkadij, már leszokott vonatni a jövedelemből. **Sennyey** kétszer megadóztatni ugyanazon jövedelmet nem akarja; mire **Kerkapoly** azt jegyzi meg, hogy akkor a kereseti adónál kell figyelembe venni; mert ha a tantiemek itt adóztatnak meg; ott másodszor meg nem adóztathatók. Elnök ez értelemben mondja ki a bizottság határozatát. **Mocsáry** L. e határozat kimondása után jelenti ki, hogy nem fogadja el: a g) pontot pedig egyszerüen kihagyatná.

Ezután **Falk** még egy kérdést tesz föl, t. i. az ügynökök tantiemét illetőleg, mely itt nincs érintve.

Kerkapoly természetesnek találja ez uj kérdés fölmerülését, mert a biztositó társulatokra nézve másutt is külön törvény van, ez pedig oda tartozik. E szerint az „ügynöki dijak“ tehát szintén felvétetnek a g) pontba.

Következett a 4. §. toldalékának a) pontja, mely szerint le nem vonhatók az alapitási költségek.

Falk függőben hagyatni kéri e kérdést a kereskedelmi törvény megtekintéséig. Elfogadtatik.

A b) pont elfogadtatván, a c) pontnál **Falk** előadja, hogy az egyik pesti kérvény e pontot méltánytalannak nyilvánitja. A pont elfogadtatik; a d) pont elmarad; az e) elfogadtatik. Az f) pontnál Falk megjegyzi, hogy a szöveg hiányos, mert itt csak részvénytőkéről lehet szó. A g) pont szintén kimarad.

Az ötödik szakasz elfogadtatik. A 6. §-nál **Kautz** Gy. azon aggályát fejezi ki, hogy az osztrák jelzálogpapirosokkal egy magyar papir sem fogja kiállani a versenyt. **Falk** a tőkekamat adótörvényjavaslat 6. §-át kéri felolvastatni, mely szerinte e §-szal ellentétben áll, mert e szerint a társulatok valóságos adóbehajtókká válnának; azért amott az elsőbbségi kötvényeket is fel kell venni.

Elnök felteszi a kérdést, ki hagyja-e a bizottság az elsőbbségi kötvényeket itt ugy, hogy a tőkeadó illető szakaszánál vétessenek föl? A záloglevelek kihagyatnak, a szövegezést a bizottság a jegyzőre, Kerkapolyra és Márffyra bizza.

A 7. § változatlan hagyatván, a 8. §-nál felszólal **Falk,** ki ellentétet lát a miniszter áttal a 4. §-ban érintett bevallás követeléssel szemben. Javasolja, hogy erre hivatkozás történjék és 3 évi mérleg vétessék alapul. — **Kerkapoly** azon kérdésére, hogy hát ha a társulat nem áll fen 3 év óta, kimondatik, hogy az eddigi törvény szerint a megkezdéstől számitandó jövedelem fog alapul szolgálni. — A 10—13 §§. elfogadtatnak.

Ezután a vasuti és gőzhajózási tjavaslat vétetik ujabb tárgyalás alá. — Az ülés tovább foly.

A pénzügyi bizottságból.

A bizottság tegnap délután 5 órától esti 8-ig tartott ülésében a **hitel- és pénzmüveleti** kiadásokat és bevételeket tárgyalta.

Szölödézsmaváltságra 3.538,479 frt mint kiadás és épen annyi mint bevétel irányoztatik elő. Előadó **Széll** némi sajnálattal tapasztalá, hogy a volt dézsmakötelékek hátrálékai évről-évre szaporodván, az állam kénytelen a kötvények kamatait előlegezni, mely előlegezések f. é. oktober 1-én, ide értve az addigi hátrálékokat is — már 1.339,000 frtra rugtak. **Horváth** ezt azon hanyagságnak tulajdonitja, melylyel az adóhivatalok a dézsmaváltság kezelése iránt eljárnak, mely annyira terjed, hogy vannak földesurak, kik mai napig sem tudják az őket illető kötvényeket s azoknak kamatait megkapni. **Zsedényi** azt javasolja, hogy már lebonyolitott váltságok iránt a képviselőház oda utasitsa a minisztert, miszerint az adóhivatalokat ebbeli kötelességének teljesitésére szoritsa, mire a miniszteri titkár gróf **Pallavicini** azon felvilágositást adá, hogy a pénzügyminiszter majdnem havonkint szokta az illetőket komolyan meginteni. — Egyébiránt az előirányzat marad.

A maradvány és irtványföldek megváltására kiadás 100.000 frt – ugyanennyi a bevétel.

Sorsolási kölcsön 1.433,653. **Előadó** felemliti, hogy az 1873. év végével a sorsolási kölcsönből még fenmaradt volt 10 millió nem ugyan készpénzben, de 4.200,000 forint, mely a keleti vasutnak, és 770.000 frtot, mely az állami gépgyárnak kölcsönöztetett, ezután 5.100,000 frt, mely a fővárosi közmunka tanácsnak a sugár- és körutak kiépitésére előlegeztetik. A keleti vasuti 4 millióból 3 millió az állam részére visszakönyveltetett, mi természetesen a sorsolási kölcsönt ki nem egészitette, a sugár- és köruti kölcsön pedig csak az 1876-ik év végével fog folyóvá tétetni, ekkép a most fedezetlen maradt 399.693 frtnyi járadékot kénytelen az állam kölcsönvett pénzekkel fedezni. **Móricz** azt inditványozza, hogy miután az államnak ezen kényszerhelyzete, miszerint ezen kölcsön évi járadékának fedezetlen maradt részét pótolni kénytelen, onnét ered, hogy a volt pénzügyminiszter az 1870. X. tcz. 6. §-a ellenére nem a törvényben kijelölt czélokra, de a keleti vasut támogatására — a visszafizetés minden reménye nélkül — a sorsolási kölcsön egy részét forditotta, a pénzügyi bizottság jelentést tegyen a volt p. ü. miniszter ur ezen szabálytalan eljárásáról. **Széll** és **Wahrmann** ezt ellenezték, miután a p. ü. bizottság a kérdéses keleti vasutkölcsönről mult jelentésébe már is emlitést tett, ezen tény megbirálása pedig a számvevőszéket a zárszámadások készitésénél illeti, egyébiránt jelenleg ezen kölcsön az állam részére át lévén könyvezve, e helyütt nem is tárgyaltatik, **Péchy** és **Somssich** ugy tapasztalják, hogy az átkönyvezés a dolgon nem segit, mert az állam ez által a pénzt vissza nem kapja, mely törvénytelenül a keleti vasutnak adatott, minek folytán ma a sorsolási kölcsön járadékait ujabb pénzekkel pótolni kénytelen. — **Zsedényi** arra figyelmezteti az előadót, hogy a képv. ház azon ülésében, hol a keleti vasut részére az állam által felveendő 17 millió frnyi kölcsön

tárgyaltatott, mind az akkori miniszter elnök mind a kölcsönnek többi pártolói legnagyobb sulyt arra fektettek, hogy ezen segély által könnyiteni fogják a kölcsönzött 4 millió fizetését, és most azt mutatják, hogy az átkönyvezés mellett a sorsolási kölcsön már az állam által ki volna egészitve. Világos az állam kárositására ezt a ház előtt nyilvánitani a p. ü. bizottság kötelessége.

Simonyi és Horn az emlitett átkönyvezést, mely a képv. ház minden felhatalmazása nélkül történt, törvényesnek el nem ismerhetik és helytelennek találnák, ha a pénzügyi bizottság a volt miniszternek ilyen eljárását hallgatással mellőzné. — A bizottság többsége elfogadta Móricz inditványát. — Ekként befejeztetvén a pénzügyminiszter költségvetése, — tárgyalás alá vétetett ezután a belügyminiszternek törvényjavaslata a megyék, kerületek közigazgatási kiadásairól 1875-re, mely észrevétel nélkül elfogadtatott.

Ma d. u. 5 órakor a közlekedési miniszter pótelőterjesztései tárgyaltattak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése deczember hó 18-ikán.

Elnök: Bánó József. — Jegyzők: Szeniczey, Mihályi, Beöthy. — A kormány részéről jelen vannak: Bittó, Ghyczy, Bartal, Pauler, Trefort, Szapáry és Pejacsevich miniszterek.

Az ülés d. e. 10 órakor megnyittatván a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Kérvények. — **Steiger** Gyula a budapesti kávések kérvényét a teke és kártyajáték megadóztatásának elejtése. — **Horváth** K. magán kérvényt, — **Bobory** K, Czegléd város képviselőtestületének kérvényét a keresk. és iparkamrák eltörlése tárgyában adja be. — Ki fognak nyomatni.

Széll K. beadja a p. ü. bizottság jelentését a megyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásai fedezéséről szóló tjavaslatot illetőleg s kéri ezt a holnapi ül's napirendjére kitüzetni. — **Harkányi** Fr. a számvizsgáló bizottság jelentését adja be. — Ki fognak nyomatni.

Az erdélyi urbéri perekben való bélyeg- és illeték-mentesség meghosszabbitásáról szóló tjavaslat harmadszori olvasásban végleg elfogadtatik. — hasonlóan a ház deczemberi költségvetési előirányzata is.

Napirenden van a **földadó szabályozására** vonatkozó tjavaslat folytatólagos tárgyalása, még pedig a régi 44. és uj 34. §.

Tavaszi E. szivesen hozzájárul Ghyczy tegnapi módositásaihoz, de nem tartja azokat elég világosaknak s ezért a következő módositványt teszi: A szöveg a következő legyen: „Egyszersmind azon földrészletek, melyek az adó telekkönyvekben fel nem vétettek vagy a terméketlenek közé soroltattak" — a többi marad. Továbbá a szakasz végkikezdésében e helyett: „addig mig a jelen törvény szerinti adókivetés életbe lép a földadó az épen kigazitott adó telekkönyvek és birtokivek alapján" tétessék: „1876. év január elejétől kezdve fog ideigienesen kivettetni."

Tisza K. mindenek előtt előtte szóló beszédére megjegyzi, hogy a térmértéki hibákra nézve ujabb intézkedés nem szükséges; mert azokat mint eddig lehetett volna, ugy most is lehet adó alá venni a régi törvények alapján. Ha azonban mégis elfogadtatik az, hogy ez irányban valami történjék, akkor nézete szerint az adókivetés határidejének mindenkire nézve egyformán kell meghatároztatnia. Különben ő ezen intézkedést egészben és elvben nem tartja helyesnek. Nem szól azon törekvés jogultsága ellen, hogy a müvelési ágakban bekövetkezett változások megadóztassanak, de ugy látja, hogy itt félszeg intézkedés czéloztatik, mely nagyobb szigort fejt ki az iránt, ki nemhogy hibázott volna, de államgazdászatilag is számtalan esetben helyesen járt el, s nem tudja sujtani azt, aki eredetétől fogva bünös uton jutott a kedvezményekhez. — A tagositás szintén nagy különbözeteket szült a mivelési ágakban, de a ki tagositás utján nyert előnyöket, bizonyosan nem ingyen nyerte azokat; mert a tagositás végrehajtása igen sok pénzbe került, s az illető ha használni akarta tagositott birtokát, azonkivül is tetemes befektetések eszközlésére volt szoritva. — Ami továbbá az erdőirtás kérdését illeti, ez szerinte két részre szakad, mert hol a fa olcsó s a föld jó buzaföldde válik, ott az irtás államgazdászatilag helyes és a föld magasabb mivelési ágba jő: de fájdalom, a magyarországi irtások legnagyobb része pár évi használat után hasznavehetlen sziklai helyet, vagy harmadosztályu legelőt, avagy futóhomokot ad.

Szónok kijelenti ezután, hogy ő átalánosságban ellene szavaz a pénzügyminiszter módositásának s ha elvileg kimondja is a ház, hogy itt valami intézkedésnek kell történni, azt oly módon eszközölhetőnek, mint a p. ü. miniszter javasolja, sem az egyesek iránt igazságosnak, sem az államkincstár érdekében állónak nem tartja s ezért a pénzügyével szemben a következő módositás elfogadását ajánlja:

„A t. pénzügyminiszter ur a 34. §. első bekezdését, valamint a másodikat is kihagyván, egy pótlást adott hozzá, a mely az általa elmondottak szerint igy hangzik: „Egyszersmind azon földrészletek, melyek az adótelekkönyvben a terméketlenek közé soroztatnak, jelenleg azonban müvelés alatt állanak azok, melyeknek müvelési ága változott, a müvelési ág megállapitásánál a jelen törvény 36. §-ának rendeletei szerint járván el, azon osztályba sorozandók, a melyekbe azok az érvényben levő osztályozás szerint tartoznak."

Ez lenne a pótlék. A miniszter ur e helyett a 3. bekezdés után a módositványt kihagyja, de utána e helyett az jönne: addig, mig a jelen törvény szerinti adó kivetése életbe lép, a földadó az ekként kiigazitott adó telekönyvek és birtokivek alapján vettetik ki, ugy azonban, hogy a fenálló törvényeknek az adómentességre és mivelési ágak változhatlanságára vonatkozó rendelkezései épségben tartatván, azok, kik ezen adókivetés folytán akár rájuk nézve beállott mivelési átváltozás, akár az ennek alapján történt osztályozásba történt sorozás miatt tulterhelve lennének, jelen törvény első fejezetében megállapitott módon fölszólalással élhetnek és ha ezen fölszólalások folytán kiderül, hogy csakugyan tulságosan lettek megróva és általuk azon adókivetése alapján teljesitett tulfizetések a legközelebbi fizetendő adóba tudandók lesznek. Hasonló módon felszólalással élhetnek a pénzügyi közegek is és ha valamely földrészlet kevésbbé megrótt mivelési ágba helytelenül soroztatott és az ily módon kevesebb adót fizetett, a tulajdonos a legközelebbi adóév leforgása alatt utána fizetni tartozik."

Kovách L. előtte szóló kérdésére felvilágositásul adja, hogy ő ugy a községi, mint a járási bizottságot hivatottnak tartja az adószabályozási munkálatok tárgyalására és elintézésére; mert a többi bizottságokban a kormánynak ugy is elég befolyása van, módositványát tehát oda kivánja igazitani, hogy ezek ketteje értessék azok közt, melyeknek a pénzügyminiszter záros határidőt tüzzön ki a működésre. — Teljes lelkéből pártolja Ghyczy javaslatait.

Irányi D. pártolja a pénzügyminiszter módositványát és Tavaszi E. almódositványát; pártolja pedig a fenálló törvény alapján és az igazságérzettől vezérelttetve; mert ezek azt foglalják magukban: először, hogy azon földterületek, melyek a kataszteri összeirásból egészen kihagyattak, adó alá vonassanak, másodszor, hogy csak azok, melyek mint terméketlenek foglaltatnak azon munkálatokban, valamint harmadszor azok, melyek más müvelési ágak szerint voltak felvéve, mint a milyenekben most vannak, adó alá vonassanak a müvelési ágaknak megfelelő módon. — Tisza K. módositványával egészben nem érhet egyet, de pártolja annak azon részét, hogy ugy azon kiváltság, illetőleg azon kedvezmény fentartassék, a mely a 15 évi adómentességet illeti és a mely az 1868-ki törvény által biztositva van azon földeknek, a melyek költségei vizi muukálatok által váltak szántóföldekké: valamint pártolja módositványának azon részét is, a mely a felszólalásokra vonatkozik.

Paczolay J. nem pártolhatja Tisza módositványát mert igazságtalannak tartja azon állapotot, a melyben Magyarország földbirtokosai a jelenlegi katasterre nézve vannak. Mindazon községek, a melyeknek földbirtokai tagositva lettek, a tagositás következtében az egész ország területén mindenütt uj telekkönyvet kaptak, és igy nem élvezhetik azon különböző müvelési ágak eredményét, a melyet az eredeti telekkönyvek mellett élvezhettek volna de az akkori tagositás folytán többé nem élvezhettek. — Pártolja a p. ü. miniszter módositását.

Máriássy B. azon esetre, ha a p. ü miniszter inditványa elfogadtatik s Tisza módositványa kerül szőnyegre, ezt azon kifejezéssel akarja megtoldatni, hogy azoknak is, kik többet fizettek, betudassék ezen többfizetés, azaz hogy azoknak adója, a kik azért fizettek kevesebbet, mert birtokuk a valósággal meg nem egyezőleg kevesebbre vétettek föl, annyival magasabbra tétessék és viszont a kik azért fizettek többet, mert birtokuk többre vétetett föl, ezeknek a többfizetés adójukba betudassék.

Almássy S. e módositást, mint a mely igen sok földbirtokosra káros hatásu lenne, el nem fogadhatja. — Köztudomásu dolog, ugymond, hogy vannak egyes vidékek, melyek tulterhesen vannak megadóztatva ugy, hogy bámulnunk kell, hogy e terhet megbirják; már most helyes-e az, hogy ha ezek a birtokosok földeiket ipar által javitják, s ez által uj terheket rónak magukra, még mindjárt uj adó alá is vettessenek? Ő tehát, ámbár nagyon hallja hangsulyoztatni az igazságosságot, igen veszélyesnek tartaná azt, ha csak egy részben történnék módositás az előtt, mielőtt az összes rendszeresen meg nem változtattatnék; mert a becslésekre nézve sem tartaná helyesnek, hogy azt mondjuk, hogy több szántóföld van most 200 holddal mint azelőtt, ennélfogva ehhez képest több adó is fizetendő a megváltozott művelési ág arányában.

Stoll K. eddig elfoglalt álláspontjánál fogva pártolja azon nézetet, hogy a tiszta jövedelmi fokozatok és az osztályba sorozások ne külön, hanem együtt történjenek, pártolja pedig azért, mert épen a telekkönyvi kigazitás, a telekkönyv megvizsgálása, vagyis az osztályba sorozás adják meg a pontot, midőn a becslő biztosnak igen jó alkalma van a községekkel és a járással is megismerkedni. Ellenben ha elkülönözve fog történni s a fokozatok előzetesen állapittatnak meg, akkor legyen meggyőződve a ház, hogy ezen munka egy-két évvel több időt s egy-két, sőt három millióval több költséget fog igénybe venni. — Ehez képest a következő módositást adja be: A pénzügyminiszter által beadott módositáshoz és pedig e szavak közé: „soroztattak jelenleg", szárassanak be e szavak: „vagy a földadótelekkönyvből teljesen kihagyattak" azaz, hogy intézkedve legyen mindazon terméketlen földekről, melyek bár használat alatt állnak, de mint terméketlenek vannak felvéve a munkálatba, s még eddig a telekkönyvekbe befoglalva épen nincsenek.

Justh J. itt csak opportunitási kérdést lát s azért pártolja a pénzügyminiszter javaslatát. — **Bittó** B. előadó elfogadja a pénzügyminiszter javaslatát Tisza K. módositásával, Kovách Lászlóét pedig leghelyesebbnek látná a tjavaslat legutolsó szakaszához igtatni.

Ghyczy K. mindenekelőtt Stoll módositványára megjegyzi, hogy az a jelen tjavaslat oly szakaszaira vonatkozik, a melyek iránt a két ház már megegyezett. Ha annak idejében adattak volna elő, tán bővebb megfontolás tárgyát képezték volna, most azonban figyelembe nem jöhetnek. — Tavaszi mindkét módositványt, mint a melyek az övét kiegészitik, elfogadja a miniszter, — Tisza K. nézeteiből azonban több tekintetben eltér. Megengedi, hogy az aránytalanság egyik oka ott rejlik, hol azt Tisza Kálmán keresi, de másrészről azt sem lehet tagadni, hogy ezen aránytalanságnak igen nagy oka rejlik ott is, hogy kimaradtak földek és területek a telekkönyvből, hogy termékeny földek terméketlenek sorába iktattattak. Hosszan válaszol ezután Tisza K. érveire s pontonkint tárgyalja tett módositását, melyeket el nem fogadhat, mig Kovách L. módositványát pártolja. — Tisza K. és utáni Ghyczy szavaiknak kölcsönös félremagyarázása miatt szólalnak fel. — **Lipthay** B. b. felemliti, hogy ha Ghyczy módositása változatlanul elfogadtatik, az időközben földjeiket nagy befektetésekkel javitott birtokosok igazságtalanságot szenvednek, inditványozza, hogy a módositás első bekezdésében e szó után „tartoznak" tétessék „Ily földterületek tiszta jövedelmének megállapitásánál, azonban a mennyiben jelen termő képességben tartások különös költségeket igényel: e törvény 13. §. irányadó".

Péchy T. nem fogadhatja el eme módositást. Csodálkozik továbbá azon, hogy a pénzügyminiszter módositásainak oly nagy horderőt tulajdonitanak, ő e módositásra más indokot nem tud, mint hogy az 1868: 25. tczikk oly szigorral, mint kellett volna, nem hajtatott végre. Megvallja, hogy olyan indokokat, melyek előtte e módositásokat elfogadhatókká tegyék, senki által felhozni nem hallott és abban a meggyőződésben van, hogy miután az nincs kimondva, hogy az intézkedés, melyet a miniszter módositása czéloz, tulajdonképen minő közegek által hajtassék végre, mivel azon meggyőződésben van, hogy ha azon közegek által fog végrehajtatni, a kik az 1868. évi 25. t. czikk végrehajtására hivatva voltak és azt sem birták végrehajtani, ezt sem lesznek képesek azon idő alatt, mely a törvény végrehajtására kitüzve van, mert hiszen sokkal kisebb dolgokat, miket t. i. az 1868. évi törvény rájok bizott, sem voltak képesek hosszu idő alatt elvégezni, nem fogadhatja el a módositást. — Pártolja Tisza Kálmán módositását.

Ezután a kérdések feltevése fölött támadt vita s **elnök** ennek végével felteszi a kérdést: elfogadja-e a ház átalánosságban a főrendek ide vonatkozó azon módositását, hogy: „egyszersmind azon földrészleteket, melyeknek mivelési ága változott, azon osztályba sorozza, melybe azok, az érvényben levő osztályozás szerint tartoznának." — A többség elfogadta. — Stoll K. módositását az első bekezdéshez a többség elveti. — Ghyczy K. pénzügyminiszter módositásai a 2. bekezdéshez Tavaszi és Kovách almódositásaival együtt elfogadtatnak, mig Tisza K. és Lipthay B. módositásai elvettetnek, Stoll K.-nak a 3. bekezdésre vonatkozó módositásával együtt. — Ülés vége 2 órakor.

Holnap d. e. 10 órakor folytattatik a tárgyalás.

Zürich, deczember 14.

Azt hiszem, e lapok olvasói nem veszik rosz néven ha szerény soraimmal nehány perczöket igénybe veszem, midőn egy szabad kis ország napi eseményeiről akarok egyetmást irni. E szabad kis ország alatt, ahol nem a protectio, corruptio és elnemzetlenedés — hanem az érdem, becsület és nemes polgári erények uralkodnak, Svájcot értem.

Alig érném be e lapok terével, ha mindazt fel akarnám sorolni, a mi ezen $2^3/_4$ milliónyi nép társadalmi életében szép és nemes magát időközönként előadja, ha megkisérleném leirni jellemét e népnek vagy csak organumainak a 12.000 frankkal fizetett államfőnöktől le az 1200 frankos községi tanitóig. Egy végtelen táblázatot nyithatnék majd minden kanton számára: közhasznu intézetekről, menyegzők, végrendeletek hagyatékairól, egyesek és társulatok által fentartott jótékony alapitványokról, a nép jellemét leginkább kitüntető emberbaráti adományok végtelen soráról.

Mi, kik régóta vagyunk tanui e müvelt nép polgári erényeinek, kik már hozzá vagyunk szokva vérré vált áldozatkészségéhez; mégis, sokszor meglepetve állunk egy-egy magasztos tette előtt, midőn egy csapás-ütésre százezrek hordanak hatalmas sziklát porszemenként össze.

Hadd emlitsek egy példát.

Ez év tavaszán a Simme vadpatak véletlenül meglepte a szorgalmas és jómódu Lenk községet. Az álmából felriadt lakosság nem állhatta már utját a romboló elemnek, a töltések átszakitvák, az évek nehéz munkája által talpról talpra meghóditott talaj vastag kavics s iszap réteggel beboritva. Mint villám járta be az országot a koldus-botra jutott családok és vidék segély-kiáltása. Egyszerre segélyegyletek támadtak mindenfelé, a lapok nem buzditottak senkit, de ott állott rendes rovat alatt az adományozók hosszu névsora. Elősoroljam-e a községek, társulatok, egyesek adományait, a szini, hangversenyi, mükedvelői előadások, a templom-perselyek jövedelmeit, elmondjam, hogy a mágnás (bankár, gyáros) %-ot adott nyereségéből, a csapláros centimet minden elmért pohár sörtől, a katonák zászlóaljanként mondtak le zsoldjaikról, a napszámos egy napi bérét, az Alpwirth egy sajtot, a Thalwirth egy kenyeret küldött. S mit tettek a szomszéd falvak? Elég, nem telt bele 2 hét, jött Lenk község köszönőirata a gyökeres és gyors segélyért: „Dank euch theure Eidgenossen."

Ilyen nép nem félhet az elbukástól.

És ha keresed mindennek szülőokát, megtalálod . . . . . iskoláiban.

Hogy állunk mi magyar hazánkban? Egy egy elpusztult község nyakába akasztva a zsákot, elmehet kéregetni faluról falura, vagy ha nem tetszik: éhen halhat. Valjon milyen példát ad 48,000 forint adót fizető egyházfőnökünk? . . . 50 forint! szegény csángók!

De ne panaszkodjunk. Magyar köznépünk ellen sohasem volt okunk panaszra, ahol pedig volna ok, ott ugy sem hallják azt meg a rókavadászat zaja miatt a mi méltsás uraink!

Azonban térjünk levelem tulajdonképeni tárgyára.

E kis ország ismét egy jó lépéssel előzte meg Európát a szabadelvüség terén.

Ugyanis f. hó 11-én délelőtt 10 órakor nyittatott meg ünnepélyesen Bernben az első ókatholikus hitegyetem. Már 1848-ban a „Sonderbund" viszályok közt eléggé sajlotta Svájcz a fanatikus jezsuiták által nevelt papság veszélyes befolyását az elbutitott néptömegre. A jezsuiták 1848-ban kiüzettek ugyan, de a helyzet ezzel nem sokat változott, miután a kath. papság máig is részint franczia részint tiroli jezsuiták növeldéiből kerül Svájczba. Egy szabadelvü kath. papnövelde eszméje folyton érlelődött, főkép a bold. emlékü Munzinger tanár munkálatai folytán. Különösen Bern kanton volt megakadva a fanatikus Jura vidéki kath. papság miatt, a mult téli zavarok e fanatikus papok ismert kikergetését, egy radikalis egyháztörvény meghozását — és ezen uj hitegyetem megalapulását szülték; mely szerint nem szövetségi, hanem berni kantonalis intézet.

Az ünnepély lefolyását részletezni fölöslegesnek tartom.

Politikai hireket illetőleg a nemzetgyülés az egyház és állam közti viszony rendezésével foglalkozik. Jelenleg a polgári házasság törvényjavaslata van tárgyalás alatt E javaslat, mondanom sem kellene, a legtisztább szabadelvüségen alapul. Heves vitát idézett elő már az 1. §., mely a polgári lajstromok vezetéséből az egyháziakat határozottan kizárja. Egy több mint 300 prot. lelkész által aláirt kérvény nem vétetett tekintetbe, miután az egyházi állás összeférhetlennek vétetett az államhivatallal.

A rendek gyülése a vasuti anyagok megvámolásáról szóló törv. javaslatot tárgyalja.

Szólanom kell még zürichi magyar egyletünkről, melyet pótolhatlan csapás sujtott e napokban. Ugyanis november 30-án temetük el mély megindulás közt tagtársunk egyikét Jankovics Mihály III. éves mérnök szeretett barátunkat. — A baráti kegyelet méltó gyászünneppé tette e napot, fátyolos nemzeti zászlónk élén — követve az egylet összes tagjai, a barátok és ismerősök végtelen sora által — kisértük a boldogultat a kath. temetőbe, hol az illető lelkész mondott német, elnökünk Szentkirályi Géza pedig lelkes magyar beszédet. Emléke sokáig éljen keblünkben!

Egyletünk tagjainak száma mintegy 70. Müködéséről fölösleges volna irnom, miután az az évenkinti rendes kimutatásokból ösmeretes. De nem mellőzhetek egy furcsa eseményt, vigasztalódásul nemzetünk jövője felett.

Ugyanis az „Ung. Juristen Hilfsverein" (olv. magyar jogász segélyegylet) in Budapest, a napokban keresett fel bennünket „Landsmannjait" egy német levélben. Méltó boszusággal vettük ezen ifjuságunk nemzeti érzületén ejtett sérelmet, s ráirva, hogy „nix dájcs", visszaküldtük a levelet, a honnan jött. Tóth Károly.

A kir. közjegyzők száma és székhelye

megállapitása tárgyában Pauler Tivadar igazságügyminiszter a következő rendeletet adta ki f. hó 17-éről.

Az 1874. XXXV. t. cz. 211. és 212. §§-ban nyert

TÁRCZA.

A mai világból.

— Regény. —

Irta: Tövölgyi Titusz.

II. Kötet.

A juhász-gunyhónál.

Ez alatt László és Endre gondolkozva, magokba szállva s olykor olykor beszélgetve haladtak a juhásztanya felé. S miről a helyzet izgatott volta nem engedte őket előbb sem beszélgetni, sem gondolkozni, most, hogy elővegyék volt rá idejük; különben nem kellett azt elő sem venni, jött az magától, mert hiszen a többi között, olyan nevezetes mozzanat az is, melyet az emberek nem szoktak megbeszélés nélkül hagyni.

Az ut, melyen haladtak, két hegy közt kanyargó keskeny utacska volt, s jobbra balra fenyvesek s a fenyvesek közül kiálló szirtek magaslottak ég felé.

Ott, a hol ők haladtak, még tökéletes árnyék volt, s különben is a sötét, mely a fenyvesek tulajdona, mintegy éjjeli szinezetet kölcsönzött a kalandossá vált utazásnak.

Az erdő csendes volt, s madarak visitásán kivül nem lehetett hallani egyéb hangot, s ez a csend a különben is méla kedélyekre megtette szokott hatását.

— De hogy jött oda Leona? — kérdé László mintegy önmagától — az valami furcsa megjelenés volt, s neki bizonyosan kellett a dologról valamit tudnia: s ha ő tudhatta, megtudhatta más is, különben a pimaszok jellemérő, kik a grófnak segédeskedtek, pletykaságnál egyebet feltenni nem lehet. De ni! ni! most jut eszembe, hát Kukkunbukki hova lett?

— Az igaz! — válaszolá Endre gondolataiból mintegy felriasztatva, e kérdés által. Nekem is most tünik fel először. Hova lett az az ember? arra emlékezem még, hogy a pisztolyát még ő adta az Arpád kezébe, aztán nem láttam többet.

— Furcsa, — tevé Turóczy e megjegyzést, — hát az a lövés? hát azt meg birod-e fejteni magadnak?

— Megmagyarázhatlan.

— Nekünk át kellett volna kutatnunk az egész erdőt, de hát kinek jutott az akkor eszébe, azt se tudtuk, hogy mihez fogjunk. Most azonban furcsa gondolatom kezd támadni, s csak is abból kifolyólag lehet némi sejtelmem arról, hogy a lövés honnan történt, mert ha a Boszorkánykő bár mily rémesen néz is, de hogy nem lőtt, az bizonyos. Embernek kellett lenni, de hogy ki lehetett volna ott? avagy kinek jöhetett volna kedve épen akkor lőni a grófra, mikor pisztoly előtt állt ugy is. Hanem a Kukkunbukki eltünése, ez igen furcsa kezd lenni előttem.

— Eh! az sokkal gyávább, minthogy ilyesmit tenni merne.

— Azt én se hiszem, hogy akarattal tette volna, hanem az könnyen lehetséges, hogy annyira félt, miként kezében a pisztoly elsült, s a mint mi a lövésre a grófhoz szaladtunk, ő kétségbeesetten vehette utját a fenyvesek felé.

— A sok mindenféle gondolat közt ennek legalább van valami valószinüsége.

— Na, én nem birok magamnak egyebet képzelni, mondá László, a lövésnek igy kellett történni, s a bitang, most ilyet téve, felakasztja magát valahol.

— Nem sokat fog vele veszteni a világ — válaszolá Endre egykedvüen. A gróf talán nem érdemelte ugy meg, mint ez a pimasz megérdemelné, mikor ez az egész következmény az ő kezdeményezése folytán történt. Nekem még is ugy tünik fel, mintha valami elégtételt nyertem volna.

E beszélgetés után ismét szótlanul haladtak mintegy negyed óráig, a völgyből egy hegyoldalon felfelé kapaszkodva, s a gyalogut igy vezetett mindig felebb majdnem a hegy tetejére. A hol menedékesebb volt, ott ismét beszélgettek, a hol meredek volt, ott hallgatag kusztak felfelé.

— Hanem Leona sehogy sem tud fejemből kimenni — mondá László a többi közt — vakmerő egy hajadon az tagadhatatlan, s valódi amazoni alakkal bir; ugy állt ott a sebesült feje felett, mint valami Nemtő.

— Na én mindezeket nem vettem észre — jegyzé meg Endre.

— Azt meghiszem, de én ám észrevettem. S ha tudnám, hogy nem volna valami bolond dolog az ilyen gróf kisasszonyba bele szeretni, kétszer sem mondom, hogy meg nem tenném.

— Abban nem kételkedem — szólt Endre némi mosolylyal.

— Bizony barátom, mikor az ember a mindennapi hölgyek társaságából ily kiváló jelenséggel találkozik, lehetetlen, hogy hatással ne legyen reá. Csupa fájdalom volt az egész nő és ugy tudta magát viselni, hogy mi férfiak sem mutattunk több szilárdságot.

— Annak különben megvan a maga oka, — válaszolá Endre — a ki nagyon szeretni nem tud, az nagyon megnyerni sem tud. Egy a mi társaságunkhoz tartozó leány-testvér, a mindjárt aczél szivvel birt volna is, össze rogyott volna az ily jelenségnél. Hanem a grófi sziv az egy kissé másként dobog.

— Nem is csoda, különösen ha Széchenyi mondatára gondol az ember.

Aztán megint haladtak tovább.

(Folyt. köv.)

A Gothárd-alagut.

(Vége.)

Az alagutnak jelenleg emeletes alakja van. A külső nyilástól befelé mintegy 200 lábra az alagut véglegesen, azaz két vágányra készült el. Innen lejtő vezet fel a gerincz-aknáig. Mellette az alagut talaját vágják tovább, mig a felső emeleten a folyosót tágitják. Világos, hogy ezen ugyszólván lépcsőzetes haladás szükséges, mert különben annyi munkáskéznek egyidejü működtetésére aligha találtatnék hely.

Ezen tekintetben egy ideig azon tervvel foglalkoztak, hogy Andermattnál egy függélyes aknát ásnak, és onnan két irányban furnak a kimenet felé. Ily módon két kezdőpont helyett négy lett volna. E gondolat merész volt, de fel kellett vele hagyni, mert attól tartottak, hogy az igy nyitott uton a viz az ursevi völgyből a mélységbe hat. De a most köve tett módon is a meghatározott időben fog elkészülni az alagut.

A munka az alagut belsejében éjjel nappal foly, nyolcz órai felváltásokkal. Minden ily nyolcz órát működő munkáscsapat egy vezető alatt áll.

Ez idő alatt a furó lyukak rendesen annyira haladnak, hogy a gépek visszavonathatnak és az „elsütés" megtörténhet. Egyes külön e műtétre alkalmazott és betanitott emberek a dynamit töltényt a lyukba teszik, hozzá illesztik a gyujtó zsineget, bedugják a nyilást és azután gyorsan távoznak; a gyujtó kanócz körülbelől két perczig ég, mig a töltényig jut a szikra és igy némi óvatosság mellett a munkásra nézve nincs veszély.

Mily hatalmas azonban a robbanás, legjobban mutatja a nagy durranás, mely egészen le a völgybe hallatszik. A leirt műtét még sem marad minden baleset nélkül. Igy nem rég is a furó lyuk még meleg lévén, a dynamit töltény idő előtt robbant el és a közelálló munkást halálosan sujtá.

A robbanás után, bizonyos előirt idő mulva bemennek a munkások az alagutba és a kődarabokat lovak által huzott kis vaggonokra rakják, a furó gépekkel pedig haladnak megint előre. A mennyivel tovább haladnak ezek, annyival hosszabbitják meg a sineket és azon csövet, mely a süritett levegőt a gépekbe bevezeti.

Külön ventilatió a munkások számára még eddig nem mutatkozott szükségesnek, s azon levegő, mely a furógépeken kihat, elegendő, annál is inkább, miután akkor is kihat a csőből, midőn a furók nem müködnek.

A megtöltött köveskocsikat kis fiuk, leginkább olaszok, kik itt nagy számban keresik kenyerüket, a siklóig oljják, honnan azok aztán gyorsan a völgy felé gördülnek. Egy fiu hátul felül és kürtöléssel figyelmeztet mindenalá. Kitérésre. A sikló végén az egyes köveskocsik egy kit a kitöltatnak és onnan gőzmozdony viszi őket vonatba csatolva, nem is gőzmozdony; mert a mozgató tovább, azaz, hogy a lég, mely tender helyett egy 30 láb erő ebben is a süritett [illegible] zoritva, s ez utóbbit egy cső hosszaságu vaskazánba van szorva. Kéménye van ennek hozza összeköttetésbe a mozdonyn[illegible] val. Kéménye van ennek a mozdonynak is, csak hogy ezen a kis[illegible] zoritott lég megy ki. [illegible] ténik a fen leirt

Rendesen 24 óra alatt háromszor tö[illegible] dásnak felel „elsütés," a mi naponta három meternyi hala[illegible] meter. meg. Havonként tehát a haladás megközelitőleg 10[illegible] em

Mily akadályok gördülnek még a mü elébe, azt n[illegible] tudni. — Belebb ugyan szakadások és vizerekre fognak találni, legalább attól tartanak. Andermatt alatt az alagut a Reusz folyó fenekéhez közel, távolabb pedig egy tengerszem alatt vonul végig. Az olaszországi oldalon a földalatti vizerek már most is bajt okoznak.

felhatalmazás alapján a kir. közjegyzők számának és székhelyeinek megállapitása tárgyában a következőket rendelem:

1) Közjegyzői állomások a jelen rendelettel közzétett kimutatásban megállapitott számmal és székhelyeken rendszeresitettnek.

2) A birói megbizások az id. t. czikk 124—131 §§ és azon alapuló, f. évi decz. 17-én 4163. eln. sz. a kiadott rendeletem értelmében azon közjegyzőnek adandók, a kinek székhelyéhez van az illető járásbirósági terület, a jelen rendelettel közzétett kimutatásban utasitva.

3) Oly járásbirósági területen, a melyen a jelen rendelettel közzétett kimutatás szerint közjegyzői állomás van rendszeresitve, de ez állomás be nem töltetik, közjegyzői teendők ellátása iránt az id. t. cz. 214. §. második bekezdése, illetőleg a 25. §. intézkedik.

A közjegyzők száma eme rendelet szerint összesen 208, a székhelyek száma pedig 182; és pedig:

Abrudbányai tvszék: 1) Abrudbánya, 1 közjegyző; a tvszék területe.

Alsó-kubini tvszék: 2) Alsókubin, 1; a törvszék területe.

Aradi tvszék: 3) Arad, 2; az aradi járásbiróság területe. 4) Pecska, 1; a pécskai járásbiróság területe. 5) Világos, 1; a világosi és radnai jbságok ter.

Ar.-maróthi tvszék: 6) Aranyosmaróth, 1; az aranyos-maróthi és verebélyi járasbiróság területe. 7) Léva, 1; a lévai járásbiróság területe.

Bajai tvszék: 8) Baja, 1, a bajai járásbiróság területe. 9) Almás, 1 az almási járásbiróság területe.

Balassa-gyarmati tvszék: 10) Balassa gyarmat, 2 a b.-gyarmati, szécsényi és sziráki járásbiróság területe. 11) Losoncz, 1, a losonczi és füleki járásbiróság területe.

Belényesi tvszék: 12) Belényes, 1, a törvényszék területe.

Beregszászi tvszék 13) Beregszász, 1 a beregszászi és kászonyi járásbiróság területe. 14) Munkács, 1 a munkácsi, illosvai és a.-vereczkei jbság ter.

Beszterczei tvszék: 15) Besztercze, 1 kjegyző, a tvszék területe.

Beszterczebányai tvszék: 16) Beszterczebánya, 2. a beszterczebányai és zólyomi járásbiróság területe 17) Breznóbánya, 1, a breznóbányai járásbiróság területe.

Békés-gyulai tvszék: 18) Békésgyula, 1 a békésgyulai, békési és szeghalmi járásbiróság területe, 19) Csaba, 1 a csabai járásbiróság területe, 20) Szarvas, 1 a szarvasi és oroszházi járásbiróság területe.

Borosjenői tvszék: 21) Borosjenő, 1 a tvszék területe.

Brassói tvszék: 22) Brassó, 2 a törvényszék területe.

A Budapesten létező e. f. tvszékek: 23) Budapest, a) Budán, 2 a budai törvényszék területe, b) Pest-belvárosban, 2 a pesti tvszék területe, c) Pest-lipótvárosban, 3 a pesti tvszék területe, d) Pest-terézvárosban, 3 a pesti tvszék területe, e) Pest-józsefvárosban, 1 a pesti tvszék területe, f) Pest-ferenczvárosban, 1 a pesti tvszék területe.

Csáktornyai tvszék: 24) Csáktornya, 1 a tvszék területe.

Csikszeredai tvszék: 25) Csikszereda, 1 a tv.-szék területe.

Debreczeni tvszék: 26) Debreczen, 2 a debreczeni, szoboszlói és derecskei jbiróság területe. 27) Székelyhid, 1 a székelyhidi jbiróság területe.

Deézsi tvszék: 28) Deézs, 1 a tvszék területe.

Dévai tvszék: 29) Déva, 1, a tvszék területe.

Egri tvszék: 30) Eger, 2 a tvszék területe.

Eperjesi tvszék: 31) Eperjes, 1 az eperjesi, giralti és sirokai jbiróság területe. 32) Bártfa, 1 a bártfai, svidliki és kisszebeni jbiróság területe.

Esztergomi tvszék: 33) Esztergom, 1 a tvszék területe.

Fogarasi tvszék: 34) Fogaras, 1 a törvényszék területe.

A gyergyó-szent-miklósi tvszék 35) Gyergyó-szent-miklós, 1 a tvszék területe.

Gyöngyösi tvszék: 36) Gyöngyös, 1 a tvszék területe.

Győri tvszék: 37) Győr, 2 a tvszék területe.

Gyulafehérvári tvszék: 38) Gyulafehérvár, 1 a gyulafehérvári jbiróság területe. 39) Szászváros, 1 a szászvárosi és algyógyi jbiróság területe.

Hajdubószörményi tvszék: 40) Hajdubószörmény, 1 a tvszék területe.

Hátszegi tvszék: 41) Hátszeg, 1 a tvszék területe.

Hódmezővásárhelyi tvszék: 42) Hódmezővásárhely, 1 a hódmezővásárhelyi jbiróság területe. 43) Szentes, 1 a szentesi jbiróság területe.

Homonnai tvszék: 44) Homonna, 1 a törvszék területe.

Huszti tvszék: 45) Huszt, 1 a tvszék területe.

Ipolysági tvszék: 46) Ipolyság, 1 a törvényszék területe.

Jászberényi tvszék: 47) Jászberény, 1 a törv.-szék területe.

Kalocsai tvszék: 48) Kalocsa, 1 a kalocsai jbiróság területe. 49) Kis-Kőrös, 1 a kiskőrösi és dunavecsei jbiróság területe.

Kaposvári tvszék: 50) Kaposvár, 1 a kaposvári, igali és tabi jbiróság területe. 51) Marczali, 1 a marczali lengyeltóti és csurgói jbiróság területe. 52) Szigetvár, 1 a szigetvári és nagy-atádi jbiróság területe.

Karczagi tvszék: 53) Karczag, 1 a karczagi és kisujszállási jbiróság ter. 54) Püspökladány, 1 a püspökladányi jbság ter.

Kassai tvszék: 55) Kassa, 2 a kassai és zsadányi jbság területe. 56) Szántó, 1 a szántói és szikszói jbság területe.

Kecskeméti tvszék: 57) Kecskemét, 2 a kecskeméti és kun-szent-miklósi jbiróság ter. 58) Czegléd, 1 a czeglédi jbiróság területe. 59) Félegyháza, 1 a félegyházi jbiróság területe. 60) Nagykőrös, 1 a nagykőrösi jbiróság területe.

Kézdivásárhelyi tvszék: 61) Kézdivásárhely, 1 a tvszék ter.

Kolozsvári tvszék: 62) Kolozsvár, 2 a kolozsvári, kolosi és mocsi járásbiróság ter. 63) Bánffy-Hunyad, 1 a bánffi-hunyadi jbiróság ter.

Komáromi tvszék: 64) Komárom, 1 a komáromi és perbetei jbság ter. 65) Tata, 1 a tatai és nagy-igmándi jbiróság területe.

Kőrösbányai tvszék: 66) Kőrösbánya, 1 a törvényszék területe.

Liptó-szt-miklósi tvszék: 67) Liptó-szent-miklós, 1 a tvszék területe.

Lőcsei tvszék: 68) Lőcse, 1 a lőcsi és szepes-váraljai jbiróság területe, 69) Késmárk, 1 a késmárki, szepes-szombati és lublói jbiróság területe, 70) Gölniczbánya, 1 a göllniczbányai és iglói jbiróság területe.

Lugosi tvszék: 71) Lugos, 1 a törvényszék területe.

Magyaróvári tvszék: 72) Magyaróvár, 1 a magyaróvári jbiróság területe, 73) Nezsider, 1 a nezsideri jbiróság területe.

Makói tvszék: 74) Makó, 1 a tvszék területe.

Marosvásárhelyi tvszék: 75) Marosvásárhely, 1 a m.-vásárhelyi, d.-szt.-mártoni, m.-bándi és ny.-szeredai jbiróság területe. 76) Szászrégen, 1 a szászrégeni jbiróság területe.

Marmarosszigeti tvszék: 77) Marmarossziget, 1 a tvszék területe.

Medgyesi tvszék: 78) Medgyes, 1 a törvszék területe.

Miskolczi tvszék: 79) Miskolcz, 1 a miskolczi, szt-péteri és edelényi jbiróság területe. 80) Mezőkövesd, 1 a mezőkövesdi és csáthi jbiróság ter.

Nagybányai tvszék: 81) Nagybánya, 1 a tszék területe.

Nagybecskereki tvszék: 82) Nagybecskerek, 1 a nagybecskereki jbiróság területe. 83) Módos, 1 a módosi jbiróság területe. 84) Törökbecse, 1 a törökbecsei jbiróság területe.

Nagy-enyedi tvszék: 85) Nagyenyed, 1 a törv.-szék területe.

Nagy-kanizsai tvszék: 86) Nagy-Kanizsa, 1 a nagy-kanizsai és letenyei jbiróság területe. 87) Keszthely, 1 a keszthelyi jbiróság területe.

Nagy-károlyi tvszék: 88) Nagy-Károly, 2 a tv.-szék területe.

Nagy-kikindai tvszék: 89) Nagy-Kikinda, 1 a nagy-kikindai jbiróság területe. 90) Billet, 1 a billeti jbiróság területe. 91) Nagy-szt.-miklós, a nagy-szt.-miklósi és t.-kanizsai jbiróság területe. 92) Zsombolya, 1 a zsombolyai jbiróság területe.

(Vége köv.)

Eger, decz. 17.

Hevesmegye f. hó 14-ik és következő napjain tartotta rendes évnegyedes közgyülését, melyen a főispán gyengélkedése folytán, Isaák László alispán elnökölt.

Előadatván a rendes közigazgatási jelentések, kitünt, hogy különösen az árvaszék; daczára a még mindig gyenge szervezetnek nagy szorgalmat fejtett ki.

A főmérnöki jelentésből az tünt ki, hogy a megkezdett utépitési munkálatok kissé tulszárnyalják erőnket, azt mondhatná reá valaki: sokat akar a „szarka“.

Igen helyesen cselekedett a bizottmány, midőn kimondta, hogy egyelőre uj utak építésébe nem bocsátkozik, s a Beökönyi Viktor által inditványozott uj kőut tervezetét elvetette. B. Baldácsy Antal nincsen megelégedve a fenálló közmunka rendszerrel, s nem győződött meg az iránt, hogy a megejtett épitkezések, aránylag nem nagyon sokba kerülnek-e?

Mindezek folytán egy ide vonatkozó inditvány megtételét igéri.

Ezekután kihirdettetvén az uj választási törvény, Szederkényi inditványozza, hogy ezen törvény, tekintve a benfoglalt sulyos büntetéseket, a választó nép lehető megóvása tekintetéből, nem csak a szokásos felületességgel, hanem ezenkivül a szolgabirák által is községenkint személyesen hirdettessék ki, és magyaráztassék meg a népnek (Minden megyében követendő példa.)

Az inditvány egyhangulag elfogadtatott.

Inditványozza továbbá: kérdeztessék meg az országgyülés aziránt, hogy a megye területét sujtó specialis inség folytán, átalános adóhalasztást nyert községi választók, a megejtendő összeirásnál, szintén mint rendes hátralékosok tekintendők-e? ez inditvány is elfogadtatott, s mi reméljük, hogy ugy az országgyülés, mint a kormány, méltányolni fogja ezen, a sanyaru év folytán bekövetkezett, átalános inséget és fizető képtelenséget, a földmüvesekre vonatkozólag azt hisszük kétséget sem szenved. Ezután Grosz Adolf ványai bizottmányi tag inditványa olvastatott, mely következőleg hangzik:

Inditvány-

Tekintettel azon fenálló káros rendszerre, melynek következtében az állam csakis folytonos adóemelések mellett véli bevételeit szaporitani.

Ellenben nem kevesbiti kiadásait, értve azon kiadásait, melyek részint szükségtelenek, részint világos kárára válnak az országnak.

Tekintettel arra, mikép ezen téves rendszer folytatása mellett, bármi nagymérvü áldozatokat hozzon az ország; még idővel sem remélhető az államháztartás egyensulyának helyreállitása:

Inditványozom: Kéressék fel a képviselőház, a rendszer megváltoztatására, és ennek kifolyásából, következő intézkedések megtételére:

1-ször. Ne emeltessenek törvény erőre az adóemelésről szóló kormányjavaslatok.

2-szor. Revidiáltassanak mindenekelőtt az állam kiadásai gyökeresen és behatóan, mi első sorban a hadsereg létszámának béke idején leendő leszállitásával.

Továbbá a kormány ressortok összes ágaiban behozandó józan gazdálkodás és takarékosság, nemkülönben a szigoru ellenőrködés.

Továbbá, a megyei kormányzatnak belyreállitásával járó olcsóbb közigazgatási, s törvénykezési rendszer által foganatositassék.

Az inditvány, melyet inditványozó egy hosszas, kimeritő, szépen fogalmazott, előadott indokolással kisért, egyhangulag az állandó választmányhoz tétetett át.

Nem szólott ellene senki, bár több jobboldali kitünőség volt jelen, hiába! mindenki érzi a közveszély nyomasztó sulyát, kiben honfi sziv dobog, s ha független az ember, ma már nem szivesen vállalkozik, Augias istállóját tisztogatni.

A harmadik napon választatott meg egyhangulag az uj 34 tagból álló központi bizottmány név szerint a következők: Zalár József, Fülöp József, Almássy Félix, Tavasi Antal, Eisemann János, Petrovits Bertalan, Földváry Kálmán, Domonkos Ferencz, Babits István, Mosóczy János, Balog István, id. Puky Miklós, Magyary Ferencz, Bánóczy József, Eördögh Elek, Okolicsányi István, Majzik Victor, Völgyi Lajos, Makkay Félix, Horthy István Czebe Károly, Andrássy János, Hellebronth Béla, Blaskovits Gyula, Beökönyi Viktor, Isaák István, Berecz Ferencz, Fehér Alajos, Fáy László, Szentkirályi Odön, Bory György, id. Nánásy Ignácz, Tahy Manó, Almássy Edmund, 24 bal 10 jobboldali.

Itt valóban az ellenzéki többség a lehető legméltányosabb eljárást követte a kisebbség irányában.

Vajha a jobboldali megyék is hasonlóan cselekednének.

Legyünk is lehetőleg méltányosak türelmesek, a közveszély és romlás ugy is hihetőleg nemsokára ismét egyesitend minden hazafit.

Lesznek azt hiszem a vidéken is férfiak, kik mint a derék Perényi Zsigmond, önérzetre ébrednek, s lesz bátorságuk beismerni, hogy hibáztak, midőn oly kormányrendszer fentartására törekedtek, mely az országot legalább anyagilag, rövid hét év alatt semmivé tette.

F. y. L.

KÜLFÖLD.

Berlinből nagy fontosságu hirek érkeznek most mindennap. Tegnap a berlini parlamentben az a hir terjedt el, hogy Bismarck herczeg beadta lemondását. A hir rendkivüli izgatottságot keltett. Az éjjel érkezett táviratok megerősitik a dolgot s azt mondják, hogy Bismarck herczeg átnyujtotta lemondását Vilmos császárnak, kinél ez ügyben tegnap nagy tanácskozás tartatott. A váratlan esemény oka a német parlament tegnapelőtti ülésének folyamában keresendő. A parlament ugyanis tegnapelőtt tárgyalta Lasker egy inditványát, mely Majunke képviselő elfogatása ügyében előterjesztetett.

Majunke ultramontán képviselő s a „Germania“ szerkesztője a nyáron sajtóvétség miatt elitéltetvén, okt. 30-án a parliament minden megkérdezése nélkül elfogatott s most egy évig — ennyire lőn elitélve — börtönben lesz. Ez az ügy a parliament figyelmét a képviselők immunitásának ügyére forditotta, mely, mint a fenforgó eset mutatja, Németországban nincs eléggé biztositva. Mindenekelőtt Lasker terjesztett elő ide vonatkozólag inditványt, mely a házszabály-bizottsághoz utasittatván, ennek előadója tegnapelőtt terjesztette elő szóbeli jelentését. Ez érdekes ülésnek eddig első feléről van előttünk tudósitás. E szerint az ülés következő folyamot vőn:

Harnich előadó kiemeli, hogy a bizottság azon szempontból indul ki, hogy Majunke elfogatása az alkotmány 31. pontjával nem áll ellenkezésben, minthogy ebben csak a vizsgálati fogság megszüntetéséről van szó. Másrészt a bizottság elismeri, hogy az alkotmány e pontja nem felel meg a szükségletnek, de a bizottság sem az ajánlandó átalános rendszabályokra, sem a Majunke szabad lábra helyezése ügyében beadott javaslatokra nézve megegyezni nem tudott. Az összes javaslatok kisebbségben maradtak s most a bizottság a házat hivta föl, hogy ez ügyben határozzon.

Elnök felolvasta a Lasker inditványához előterjesztett módositásokat. Következő öt módositás lőn bejelentve:

1. Becker képviselőé: Tekintve, hogy ama kérdés, hogy valamely képviselőn végrehajtható-e az itéleti fogság, a birodalmi gyülés ülésszakának idején, a legczélszerübben a büntető perrendtartásban szabályozható, a ház Lasker inditványa felett napi rendre tér.

2. Sonnemann képviselőé: A ház elhatározza 1. hogy Majunke képviselőnek a bir. gyülés ülésszaka alatt leendő szabad lábra helyezését követeli; 2. megkéri a birod. cancellárt, hogy a határozat végrehajtása érdekében a szükséges intézkedéseket megtegye.

3. Windhorst képviselőé: A ház elhatározza, hogy felhivja a birod. cancellárt, hogy intézkedjék, hogy a folyó ülésszakban elfogott Majunke képviselő az ülésszak tartama ára szabad lábra helyeztessék.

4. Hoverbeck képviselőé: A bir gyülés elhatározza: „A bir. gyülés méltóságának fentartására szükséges, hogy declaratio, illetőleg a német birodalom alkotmányának módositása utján kizárassék azon lehetőség, hogy a bir. gyülés valamely tagja az ülésszak tartama idején elfogattassék.“

5. Banks képviselőé: A bir. cancellár felhivandó, hogy következő tartalmu törvényjavaslatot terjesszen elő: Törvény a német birodalmi alkotmány 31. §-ának módositása ügyében. Egyetlen czikkely. A 31. §. harmadik kikezdése ezután igy hangzik: A birodalmi gyülés kivánságára annak minden tagja ellen a büntető eljárás, valamint a büntetés végrehajtása, továbbá a vizsgálati és polgári fogság az ülésszak tartamára megszüntettetik.

Végül még Hoffmann képviselő terjeszt elő ide vonatkozó inditványt, mely azonban a házszabályok szerint ezuttal nem tárgyalható.

Megkezdődvén a vita, először Becker védte saját inditványát s különösen megtámadta a Hoverbeckét, mely nagyon messzire megy. Azután Windhorst szólt s sajnálatát fejezte ki azon nézeteltérés felett, mely e kérdésben mutatkozik; tot capita tot sensus. Leonhard igazságügyminiszter elmondá a tényállást. Majunke már oktober 6. felhivatott, hogy nyolcz nap alatt jelentkezzék a fogságbüntetés megkezdése végett. Akkor azonban azt mondák a hivatalos közegeknek, hogy Majunke bizonytalan időre elutazott s tartózkodásának helye ismeretlen. Okt. 22-én tehát a törvényszék végzését kiszegezték lakása ajtajára s okt. 30-án az illető elfogatott. Majunke tehát nem panaszkodhatik, hogy a törvényszék nagyon gyorsan járt volna el. Ezután Windhorst, Banks s Sonnemann képviselők védték saját inditványaikat.

Az ülés további folyamáról még nincs tudósitásunk. A hat órai vita eredményéről: a szavazásról azonban a távirda már tudósitott. E szerint Becker napirend inditványa 158 szóval 151 ellen, továbbá Windhorst, Sonemann és Banks inditványai nagy szótöbbséggel elvettettek s végül elfogadtatott Hoverbeck fenközölt inditványa. A szavazás ezen eredménye Bismarck herczeget nagyon elkeseritette; beszélik, hogy azt mondá barátainak, hogy ezzel a parlamenttel nem lehet kormányozni, mert Hoverbeck inditványa bizalmatlansági szavazat az ő személye ellen. Ennek folytán benyujtá lemondását.

*

A ma délutáni lapok a következő táviratot hozták:

Berlin, decz. 18. Parliamenti körökben a Bismarck szándékolt lemondására vonatkozó incidens teljesen kiegyenlitettnek tekintetik. Tegnap Bismarcknál diplomatiai ebéd volt, melyen jelen volt a koronaherczeg is, és több izben hosszasabban értekezett Bismarkkal.

TÁVIRATOK.

Berlin, decz. 18. A birodalmi gyülés mai ülésén Windhorst (ultramontán) inditványozza, hogy a külügyminiszteri budgetből a titkos kiadási alap törültessék, mely inditványt a ház Rennigsen azon inditványával szemben, hogy a bir. kanczellarnak bizalom szavaztassék, — 199 szavazattal a centrum és socialdemokraták 71 szavazata ellenében zajos tetszés között elvetett.

Bécs, decz. 18. Mint a „N. fr. Pr.“-nek Párisból irják, a kormány azon hirre, hogy III. Napoleon fia Franczia országban van, Rouhernek és más bonapartista notabilitásnak vidéki lakházait szigoru őrizet alá vétette. — A herczeg állitólag Lot departementban rejtőzködött s nemrég tért vissza Angliába. — A kormány attól tart, hogy a herczeg látogatása egy a hadsereggel szőtt bonapartista komplottal áll összeköttetésben.

Bukarest, decz. 18. A kamara a járadékokra vonatkozó tjavaslatot élénk vita után elfogadta.

Berlin, decz. 18. A császár tegnap hosszabb értekezletet tartott Bismarck hggel. — Ma délután minisztertanács volt a császár elnöklete alatt. — Képviselői körökben Eulenburg és Leonhardt miniszterek lemondásáról beszélnek.

Berlin, decz. 18. Ma délután 5 órakor nagy vendégség van a császárnál, melyre az osztrák-magyar követ nejével, a török követ, a franczia követ leányával, Bismarck hg., továbbá Schweinitz, Eulenberg és Kamecke miniszterek s Moltke és Manteufel tbnagyok hivatalosak.

Madrid, decz. 17. Desoujols tbk. tegnap bevonult Cantc-Viejaba s szétrombolta a karlisták által ottan felállitott erőditéseket, kiszabaditván egyszersmind 140 nőt és 240 férfit, kik arragoniai szabadelvü családok tagjai s Gamundi karlista főnök által fogva tartattak.

Bécs, decz. 18. A reichsráth mai ülésében a földm. miniszter tjavaslatot ad be a phylloxera terjedésének meggátlása ügyében. — Stremayer Fux interpellatiójára kijelenti, hogy a hitfelekezeti tjavaslatnak a patronatus szabályozására vonatkozó része munkába van véve. — A ticini és kollini választások megsemmisittetnek s uj választások rendeltetnek el. Ezután egy felső ausztriai nagyföldbirtokos - képviselő igazolása alkalmából heves vita támadt a fölött, vajjon az egyházi haszonélvezők birnak-e választási joggal. 9 szónok ez ellen 5 mellette van. Herbst kiemeli, hogy e kérdés tisztán jogi és nem polit. szempontból döntendő el. Unger miniszter a haszonélvezők jogát védi. — Szavazásnál az illető képviselő választása 120 szóval 116 ellen megsemmisittetett.

Bécs, decz. 18. Hitelrészvény 237.50. Galiczia 245.—. Államvasut 309.50. Rente 69.90. 1860. sorsj. 109.60 1864. sorsj. 135.—. — Ezüst 106.—. — London 110.70. Unio-bank 115.50. Által. épitő-bank 26.25 Angol-osztrák. 144.25. Lombard 138.50. Tramway 127.—. Hitelsorsjegy 167.— Napoleond'or 891.½. Arany 526.50. Frankfurt 92.60. Porosz pénzutalv. 164 —. Töröksorsj. 53.75. Ang.ép. 42.50 Magy. földtelherm. kötv. 77.50 Salgó-Tarján —.— Magyar hitel 225.50. Magyar záloglevél 87.—. Erdély 135.50 Magy. kel. vas. 54.50. Magy. sorsjegy 82.25. Magy. földhitel 72.— Magy. vas. kölcsön 98.50 Anglo-Magyar 26.25. Franko magyar bank 69.— Alföld 138.25 Magy. éjszaki kel. vas. 123.— Kel.-vasuti elsőbbs. kötv. 67.—. Tisza-vasut —.—. Municipal-bank 27.50.

UJDONSÁGOK.

Széchenyi István grófnak egy eddig még nyilvánosságra nem került munkája fog nem sokára az „Athenaeum“ kiadásában megjelenni. A munka czime „Önismeret“ s mintegy 12 nyomtatott ivre terjed s bölcsészeti és politikai reflexiokat tartalmaz. Széchenyi e müvet Döblingben irta az ötvenes években. A kiadótársulat azt kritikai és magyarázó jegyzetek mellékelésével fogja közrebocsátani. — Széchenyi hátrahagyott kéziratai közt igen nagybecsü naplójegyzetek is vannak, melyeket az ünnepelt nagy hazafi politikai pályájának kezdetétől a legnagyobb pontossággal vezetett egész haláláig. E jegyzetek azonban, minthogy bennök több ma is életben levő emberről van szó, most még közre nem bocsáthatók.

Egy osztrák-magyar küldöttség, mely Persiába akar utazni, idő jelenleg Konstantinápolyban. A küldöttség, mint a „Levant Herald“ irja Biederer Gusztáv tanácsosból, Jane Monowarda (!) Mór postaigazgatóból és Béchau Ferencz bányatanácsosból áll. Az előbbi a persiai postaügyet, az utolsó pedig a bányászatot fogja rendezni Persiában. A társulattal van egy titkár és Obonya Károly. A küldöttség ma utazott el Teheranba.

Az inséges munkák a kedvezőtlen időjárás daczára is szakadatlanul folynak a városligetben; a felügyelő a munkások egészségére való tekintetből egy napi munkaszünetet akart tartani, de a munkások ezt ellenezték, nehogy egy napszámtól elessenek. Összesen 600 munkás kap foglalkozást, de mindennap legalább kétszer annyi jelentkezik, kiket természetesen visszautasitanak, mert a kiutalványozott 25,000 frt e hó végeig már elfogy. A felügyelőség a jövő évi költségvetése ujabb 25,000 frt utalványoztatását kéri. A munkára több mint 10,000 ember ajánlozik, kik közül a főváros alig 1000-nek adhat munkát. — Nem jó volna-e e munkákat ugy berendezni, hogy a jelentkező munkások felváltva fogadtassanak meg, ugy hogy egy ember pl. csak minden harmadik nap kapjon munkát. Az megélhetésről igy is biztositva lenne a munkás, s a jelenkezők is mindnyájan elláttathatnának munkával.

Botrány. Majdnem hihetetlen, amit főnebb zürichi levelünk mond, hogy a pesti jogász segélyegylet német levelekben keresi meg a többi magyar egyletet. Szeretnők tudni, hogy a pesti jogász-egylet nevében ki követi el ezt a botrányos dolgot?

Veszélyes tolvaj. Budán több nap óta egy veszélyes tolvaj jár egyik házból a másikba. Hordársapkát visel és levelet tart kezében, mindig valakit keres és ha észre nem veszik, egyet mást elvisz a szobákban talált tárgyak közül.

A svábhegyi Eötvös-villa és a melléje épitett szálloda tudvalevőleg bérbe fog adatni. Már több vendéglős jelenkezett e bérlethez, vasárnap vége a jelenkezési határidőnek.

A tisztviselők hitelegylete saját házat szándékozik épiteni avagy venni.

Shakespeare lengyelül. A városi könyvárusok társulata Shakespeare munkáinak gazdagon illusztrált kiadását fogja legközelebb közrebocsátani. A halhatatlan mű lengyel forditását Kraszevsky, Korzeniovszky s más kitünő lengyel irók eszközölték. A mű három terjedelmes kötetet fog képezni nagy angol-cadrét alakban. A szerkesztést Kraszevszky vállalta magára.

Születések és halálozások. A lefolyt héten élve született 234 gyermek, elhalt 198 személy; a születések tehát 96 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve szülöttek közt volt 163 törvényes, 71 törvénytelen; nemre nézve 125 fiu, 109 leány. — Halva született 16 gyermek, köztük 6 törvényes, 10 törvénytelen. — A halottak közt volt 104 férfi, 94 nő, egy éven aluli gyermek 61.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága, mint a Közp. Közlekedési Közlöny jelenti, rendeletet adott ki, mely szerint 1875. január 1-től kezdve mindennemü szakvizsgák, valamint a felvételi vizsgák is kizárólag csak a magyar hivatalos nyelven lesznek letehetők, illetőleg elfogadhatók. Ennélfogva a kitüzött időn tul mindenki a ki a fentebbi föltételnek megfelelni nem képes, vizsgálat

*

Minél mélyebben hat az alagut, annál komplikál tabb a munka. — Az emlitett lejtőt is el kell távolitani és egy vasszerkezet által pótolni, melyen a köves kocsikat fogják feltolni. Alkalmasint e munkánál is a süritett lég teend nagy szolgálatokat.

Idő kiméléséből és hogy a munkások ne fáradtan jöjjenek a munka helyére, kocsikon viendik ezentul őket oda; — minthogy már most is fél óra járást kell tenniök a legmélyebb pontig, a sikamlós kődarabokon.

A munka nagy és fontos részét képezi az alagut belsejében a boltozás, mi a nagyobb szilárdság kedvéért és a vizerek ellen majd mindvégig szükséges lesz.

A torkolat közelében már kész is a munka ezen része. A nagy ékalaku gránit darabokat, melyek e müre használtatnak, maga a szt Gothárd-hegy különböző pontjain törik. A kövek itt is mint másutt nagy faivezetek felett illesztetnek be. Nagy nehézségeket okoz az ugynevezett zárkő beillesztése. Két oldalon a boltozás természetes sziklákon nyugszik, melyek e czélra hagyattak az alagut oldalán.

A laikust nagyon érdekli az, hogy történik, miszerint két oldalról a hegy beljében nem tévesztik el az irányt és a Göschenen és Airoloról előrenyomulók a középen összetalálkoznak.

Ezt itt előadni hosszadalmas lenne, és csak azt emlitjük meg, hogy a Montcenis alagutnak is sikerült ez tökéletesen. Az alagut tengelyének meghatározása Göschenentől Airoloig a hegységen végig vezetett jelzéssel történt. Mint főmérnök egy Baden nagyherczegségi épitészeti tanácsos Genwig müködik. Vállalkozó Favre franczia épitész; a többi mérnök leginkább sveiczi és franczia. A gépek Creuzotban Franczia országban készültek. A munkások mind felső Olaszországból valók és oly rendesen és jól viselik magukat, hogy a göscheni oldalon, ámbár ott 1000 munkás van, Uri canton csak egy rendőrt tart.

Most ez óriási mü haladását leirván, azt kérdi még tőlünk az olvasó, mikor vonul majd el a kész pálya az óriás hegy alatt és mikor száguld végig az első mozdony? az nehezen határozható meg, de ha valami előre nem látható akadály, valami baleset nem jő közbe, ugy 1885-ben fog indulni az első vonat Airolóból Göschenenbe.

letételétől minden további tekintet nélkül el fog utasittatni.

Az északsarki expeditió költségei. Az osztrák magyar északsarki expeditió bizottsága közzétette számadását, melyből átvesszük a következő adatokat: Az 1872. jan. 23. fölhivás óta begyült összesen 222,616 ft 70 kr. A kiadások tettek 222,599 frt 51 krt; a maradvány tehát 17 frt 51 kr. A „Tegetthoff"-ért 59,950 frt 8 krt adtak ki; a hajó és expeditió fölszerelésre 23,205 frt 80 krt, fegyverre és munitióra 2007 frt, tudományos eszközökre 3162 frt, gyógyszertárra 2457 frt, más eszközökre és szerekre 5691 frt, a hajószemélyzet fizetései 31,634 frt, utazási költségekre 10,894 frt, kutyákra 1417 frt.

Lady Dudley ékszereinek egy része, mint Londonból irják elveszett. Dudley lord ugyanis mult szombaton nejével gyorsvonaton Wittley-Courtba utazván, midőn Paddingtonban a waggonba ültek, az ékszeres szekrény, melynek tartalma 50 ezer font sterlinget tett (fél millió frt) a nagy zavarban és sietségben elveszett s eddig a nyomozások, kutatások az ékszerek fölfedezésére nem vezettek czélhoz. Az ékszerek a bécsi kiállitáson roppant feltünést keltettek. A „Times" a következő részleteket közli az esetről: Lord és lady Dudley d. u. 6 óra 20 perczkor két szobaleány kiséretében mentek a pályaudvarba. A leányok egyike az ékszerszekrényt, a másik urnőjének egyéb toiletteszereit vitte. Az előbbi első lépett ki a coupéból s az ékszerszekrényt az utra tette le, hogy társnőjének a leszállásnál segitsen. Elővigyázatból azonban egyik lábát rátette a szekrényre. Szerencsétlenségre egy pillanatra elfeledkezett magáról s lábát visszahuzta, s midőn a szekrényt ujra kezébe akarta venni, az nem volt sehol. Keresték aztán rógtön mindenfelé, de a vonat elment s a szekrény nem került meg. Lord Dudley azonnal visszautazott Londonba s az ékszerészeket a lopásról értesitette. Az ellopott ékszerek közt volt egy gyöngygyel és gyémánttal kirakott karperecz, melyet a lady esküvőjekor kapott a dudley-iektől, továbbá két gyémánt nyakék, egy gyémánt kereszt, egy saphir és gyémántokból álló karperecz, egy pár gyöngy s két gyémánt fülönfüggő, 5 gyémánt csillag s gyémánt pillangó, egy smaragddal s rubinttal kirakott óra stb. Különben ujabb tudósitások szerint a veszteség nem oly nagy a mint tegnap hiresztelték.

A régi jó idők. Béga-Szt.-Györgyön a járásbeli szolgabiró Csolakovich Szilárd f. hó 7-én valami dáridót adott saját házánál. A meghivott vendégek egyike K. egy volt szolgabiró mulatságközben a régi jó időkre visszaemlékezve sóhajtozva emlegeté, hogy már a mostani szolgabiróknak semmi hatalmuk nincs; nem ugy volt az a régi jó világban, mikor még ő szolgabiró volt, akkor ő, a mikor neki tetszett akkor csapathatta meg az embereket; a mostani szolgabiró már ezt sem teheti. A házi gazda az ellenkezőt állitotta s midőn K. ezt nem volt hajlandó elhinni Csolakovics avval mutatta meg hatalmát, hogy a volt szolgabirót pandurjával lehuzatta s megcsapatta. A „Reform" levelezője az alispán és a megyei bizottság figyelmét hivja fel a hatalmaskodóra.

Különös verseny. A versenydalnokok kora lejárt, s a középkor énekeseinek mérkőzését ma már csak az irodalom-történetből ismerjük. A Pegazus helyett ma közönséges szárnyatlan lovat futtatnak s az éles torku minnesängerek helyére realis korunkban, sovány jockeyk léptek. A dolgok ilyetén állása azonban sehogy sem tetszett egy szamosujvári uri embernek „Tekintetes dr. Szikszai Nagy Bertalan szamosujvári köz- és váltó ügyvéd urnak." Ez a jó ur ugyanis legközelebb egy szindarabot irt, melyről a „Magyar Polgár" szini referense azt irta, hogy az a sz.-ujvári szinházban csuful megbukott. A „tekintetes dr. köz és váltó ügyvéd ur azonban becsületkérdést csinált a dologból, s kihita ..... párbajra? nem, hanem versenyre a referenst; irjon az különb szindarabot, mint ő, hadd lássák meg: ki a legény a gáton. A referens a kihivás iránt még nem nyilatkozott.

A szabolcsmegyei és hajdukerületi népiskolák 1873-ik évi tanügyi állapotáról a tanfelügyelő Kiss József ur részletes jelentést tett közzé. Kiemeljük ebből a következő adatokat. A szabolcsmegyei tankerületben az 1873-ik év végén volt 409 iskola 428 tanitóval. Tankötelesek száma: 39,823, kik közül azonban csak 27,163 járt tényleg iskolába. A hajdukerületi tankerületben volt 65 iskola, 70 tanitóval. Tankötelesek száma: 11,668, kik közül azonban csak 8,752 látogatta az iskolát. — A szabolcsmegyei tankerületben 1869-től 1873-ig az iskolák száma szaporodott 124-gyel, uj iskola épült 61, a tényleg iskolába jártak száma szaporodott 8559-el, a tanitók száma szaporodott 121 gyel, a tanitók fizetése emeltetett 46857 frttal, magán nőnöveldék száma szaporodott 4-gyel. — A hajdukerületi tankerületben 1869-től 1873-ig az iskolák száma szaporodott 38-al, uj iskola épült 6, a tényleg iskolába jártak száma szaporodott 4249-el tanitók száma 12-vel, tanitók fizetése emeltetett 13,384 frttal. A közokt. miniszterium a két tankerület nevelési ügyének érdekeire 5 év alatt 45,853 frtot forditott.

A közvágóhid uj vizvezetéke rosznak bizonyulván, kijavitása elkerülhetlenül szükséges.

Rövid hirek. Adakozások. A herczegprimás a budapesti népkonyhák javára 100 frtot, a pesti szürke nénikéknél levő szegény és árva leányok részére — karácsonyfára — 100 frtot, a budai szürke nénikéknek ugyanazon czélra 50 frtot adományozott. — **Egy spiritista** megczáfolja azon hireket, mintha az ő klubjok Kriesch vagy Voltaire szellemét idézné föl: megczáfolja azt is, mintha a budapesti egylet Pozsonyban vagy Győrben fiókegyletet alapitott volna, nekik a vidéki egyletekkel nincsen semmi összeköttetésük. — **A székely nemzet** történetének megirására gyüjtések eszközöltetvén az adakozásokból 7123 frt 90 kr gyült be. — **A debreczeni** jogászbálra Tisza Kálmánné asszonyt kérték fel bálanyául, ki a felkérésnek engedve e tisztet el is fogadá. — **A tud. és müegyetemi** olvasókörben f. hó 19-én este 6 órakor Bellaágh Géza joghallgató tart felolvasást, e czim alatt: „az önmozgonyok (automaták) különös tekintettel a sakkozó önmozgonyra". — **A „Deutsche Zeitung"** czimü magyarfaló lap ujévtől kezdve megszünik. — **A fővárosi** iparosok köre saját helyiségében decz. 20-án este 7 órakor működvelői szini előadást rendez. — **Szolnokon** az ottani városi kapitány egy széles hálózatu tolvajbandát fedezett fel. — **„Rienzit"** Adams bécsi tenoristával a jövő héten akarják a nemzeti szinpadon, ujból előadni. — A **„hazai szivarok"** nevü szivarfajból, mely alig egy hét előtt hozatott kereskedésbe 48 óra alatt 40,000 db. kelt el. — **A korcsolyázó egylet** bálbizottsága már megalakult, s a bál valószinüleg február 1-én fog megtartatni az „Európa" termében. — **A Dráva vize** mint a „Somogy"-nak irják f. hó 3-ika óta aggasztó mérvben növekszik, hogy a környék lakói árvíztől félnek.

Törvényszéki csarnok.

(Fegyelmi tárgyalások a királyi tábla előtt) A pesti kir. itélő tábla fegyelmi tanácsa előtt Szabó Miklós elnöklete alatt következő két tárgyalás tartatott meg. A muraszombati kir. járásbiró L. Mihály kötelesség mulasztással vádoltatik, mert az ő mulasztása folytán vesztek el bünjelképen őrzendő srétdarabok. L. t. i. vizsgálóbiró volt egy rablógyilkossági bünügyben és a vizsgálat folyamában kiderült, hogy a tett elkövetését konokul tagadó vádlott Páncsics József a tettet megelőző estén srétet vett Groszné boltjában, a ki a meggyilkolt hullájában talált sréteket az ónála vásároltaknak ismerte fel. Midőn végtárgyalásra került a dolog a hullában talált srétdarabok a vizsgáló járásbiró asztaláról, hol a vizsgálat folyama alatt heverve volt, eltüntek és Pancsisot bizonyitékok elégtelenségéből kellett felmenteni. Dr. Löv Tóbiás kir. főügyészi helyettes inditványa folytán a személyesen megjelent vádlott védelmének meghallgatása után a biróság roszalással sujtotta a vádlottat. Ez felebbezett. A második esetben Pap Lajos ferencz-józsefvárosi kir. aljárásbiró vádlottként szerepel. A főügyészség által t. i. arról vádoltatik, hogy egy és ugyanazon polgári perügyben két lényegesen különböző itéletet hozott. A vádirat értelmében a tényállás következő: Rosenbaum Józsefa, dr. Friedmann Bernát kliense Bleier Katalint dr. Vizély Dénes kliensét becsületsértéssel vádolta. 1873. decz. 13-án megtartott tárgyalás után Rosenbaumné és még több tanu állitása szerint Pap aljárásbiró Bleiernét bizonyos pénzösszeg megfizetésére itélte, és mégis 1874. február 3-ára az ügyfeleket ujólag beidezve irott itéletet hirdetett ki, melynek értelmében Rosenbaumné keresetével elutasittatott. A kir. főügyészség hivatala kötelességének mulasztásával terheli Pap birót először azért, mert kétféle itéletet hirdetett ki, másodszor azért, mert a szabályok ellenére nem 24 óra, hanem több mint 20 nappal az itélet hozatala után azt irásba foglalta. A mai tárgyalásnál Rosenbaum Józsefa panaszosné, valamint dr. Vizély a tárgyalásnál jelenlevő segédje Zsiskó Alajos azt vallották, hogy Pap biró ur valóban decz. 13-án elmaraszta ló és febr. 3-án felmentő itéletet hirdetett ki ugyan egy ügyben. Ennek ellenében azonban áll a személyesen meg nem jelent vádlottnak vizsgálat alatt tett azon állitása, hogy ő decz. 13-án hamis itéletet nem hirdetett ki, hanem a tanuk bonyolodott vallomásai miatt elhalasztotta az itélet kimondását, ezt vallota Ocsvay Árpád is, ki azonban még ma meg nem jelent. Dr. Vizély Zsiskó segéd tanuvalomásával ellenkezőleg azt vallotta, hogy Zsiskó, midőn az első tárgyalás után hozájött, azt mondta, hogy itéletet meg nem lehetett hozni. Hozzávéve még azt, hogy az eredeti jkönyv szerint sincs semmi nyoma annak, hogy Pap decz. 13-án valóban itéletet hirdetett ki és tekintve Rosenbaumné tanu megbizhatlan voltát a biróság Pap Lajost felmentette. Dr. Löv Tóbiás főügyészi helyettes a ki 100 frtnyi birságot inditványozott, vádlott ellen felebbezett.

Közgazdasági értesitő.

Terményüzlet. Budapest decz. 18. A malmok tartózkodása folytán az iránylat buzában hanyatlott s csekély forgalom mellett az árak itt-ott 5 krral hanyatlottak. Egyéb gabnafajokban szintén szükkorlátu volt a forgalom.

Hivatalos jegyzéssel kötések nem történtek. — Határidőre élénktelen a hangulat, buza gyengén tartotta meg árait tengeri 1—2 kr, zab $^1/_2$—1 krral csökkent. — Usance-buza tav. 4.85—87$^1/_2$, tengeri tav. 3.53—56, zab tav. 2.27$^1/_2$ kr.

Értéktőzsde. Ma kissé javult a hangulat a bankok iránt. Osztr. hitel az előtőzsdén 236.30—237.10 kr. Délben osztr. hitel 237.30 zárádott, municipalis 26.75—50 kr, magyar hitel 215, földh. 71—71.75, orsz. közp 85.50, pesti keresk. 785, pesti közuti 254. — Valuták és jelváltók szilárdabbak.

Időjárás. A mult éjjel fagyott s a szél megállván este felé megeredt a hó; légmérséklet reggeli 7 órakor — 1.6 C.

—

Kassa decz. 16. Buza 4·70, 4·60, kétszeres 4·—, rozs 3·70—3·60, sörnek való árpa 3·25, árpa 2·90—2·85, zab 1.91—1·85, kása 6·30—6·20, kukoricza 8·40—3·30, Spiritus 30 foku magyar itczéje 19 kr. — Burgonya 1·40—90 kr.

Eger decz. 14. Buza 4·80—5·10 kr., kétszeres 3·90 kr., rozs 3·60 krig. Árpa 2·90 kr., zab 1·90—2·60 kr., kukoricza 3·20 kr., burgonya 1·60—2 frt. Összesen behozatott 295 köböl.

Szombathely decz. 15. Buza mérője 4·60—4 frt, roz 3·50—2·80, árpa 2·04—10 kr., zab 1·80—50, tengeri 2·20, köles 8·80 kr., burgonya 2·10 kr.

Kolozsvár decz. 14. Buza o. mérő 4.65, kétszeres 2·80, rozs 2·80, zab 1·65, burgonya 1·40 kr., disznózsir fontja 54 kr.

Marosvásárhely decz. 15. Tisztabuza 4·20, rozs 2·86, Elegybuza 3·16, zab 1·80, széna 2·15, burgonya 1·65, disznózsir fontja 70 krajczár.

—

A „Hunnia" viszonbizt. társaság békés liquidatiója biztositva van s a tegnapi értekezletek végre teljes egyetértésre vezettek az intézet képviselői és az érdekeltek között. A hitelezők már a mai nappal megkezdik az ellenőrködést a liquidatió lebonyolitása fölött s e czélra Lange (Európa), Heine (Phönix) Oertl (Duna) és Schön (pesti biztositó) tagokból álló bizottságot küldöttek ki. — A „Hunnia" igazg. tanácsa e f. hó 24-én tartandó közgyülésen oda fog törekedni, hogy a liquidatiónalis és a hitelezői bizottságok összemüködése biztositassék. — Az intézet vagyonára előjegyzést eszközölt helybeli intézetek nem léptek vissza követelményeik elsőbbségétől. — A hitelezők nagyon valószinüleg teljes kielégitést nyernek az aktivákból s talán a részvényesek is kapnak bizonyos quotát.

Kivonat a „Budapesti Közlöny"

(decz. 18-ki számából.)

Árverések. Pécsen: jan. 26. v. febr. 22-án özv. Szitzbacher Józsefné ingatlanai 900 frt és 900 frt a tlkvi hivatalban d. e. 11 ó. — Benyén (Pécs): jan. 23. v. febr. 23-án Skeledszia Márkó ingatlanai 100 frt és 983 frt a helyszinén d. e. 11 ó. — Eperjesen: jan. 25. v. márcz. 8-án Sztonek Tamás és Vojtaskó Borbála ingatlanai 620 frt a tlkvi hivatalban d. e. 9 ó. — Kisbecskereken (Temesvár): jan. 2. Nadosky Balázs ingatlanai 5700 frt a házban d. e. 10 ó. — Temesváron: jan. 26. v. febr. 26-án Schönberger Ferencz ingatlanai 3000 frt a tlkvi hivatalban d. e. 10 ó. — Remetén (N.-Somkut): jan. 14. v. febr. 16-án Vojt Gergelyné és társa ingatlanai 1636 frt a kháznál d. e. 10 ó.—Drásko veczen (Csáktornya): jan. 18. v. febr. 18-án Bálint Mária ingatlanai 1890 frt 50 kr. a kháznál d. e. 10 ó. — Hraboczon (Eperjes): jan. 28. v. márcz. 4-én Jirga Pál és József ingatlanai 505 frt a k. elöljáróságnál d. e. 9 ó. — N.-Károlyban: jan. 28. v. febr. 27-én Prógli János ingatlanai 1165 frt a helyszinén d. e. 10 ó.— Debreczenben: jan. 25. v. febr. 25-en Fischer Mihály ingatlanai 17300 frt a tlkvi hivatalban d. u. 3 ó. — Perden (N.-Szombat): jan. 11 v. febr. 11-én Szabó János, Imre és Vendel ingatlanai 1680 frt a házban d. e. 10 ó. — Lorettoban (Kis-Marton): jan. 14. v. febr. 19-én Riedl András és Borbála ingatlanai 600 frt a kháznál d. e. 9 ó. — Illenbakon (N.-Szeben): jan. 25. v. febr. 25-én Lázár Mihulecz és társai ingatlana. 785 frt a kháznál d. e. 9 ó. — N.-Kanizsán: febr. 1. v. márcz. 1-én Krausz Zsigmond ingatlanai 1600 irt 25 kr. a helyszinén d. e. 10 ó. — P.-Szt.-Királyon (Torda): jan. 23. Tecsán Alexa és társai ingóságai 2684 frt a helyszinén.—Pécsen: jan. 26. v. febr. 26-án özv. Szitzbacher Józsefnő 1800 frt a telekvi hivatalban d. e. 10 ó.— Viszlón (Pécs): jan. 25. v. febr. 25 én Andócsi György ingatlanai 100 frt, 582 frt 25 kr. és 160 frt a kháznál d. e. 11 ó.— Nagyenyeden: jan. 9. v. febr. 9-én Szabó Ferencz és neje ingatlanai 679 frt a tlkvi hivatalban d. e. 9 ó. — Tasnádon: jan. 5. v. febr. 4-én Barodi Miklós és Lukács Rozália 799 frt és ingoságai 8 frt a tlkvi hivatalban d. e. 9 ó. — Kocsotán: (Pécs). jan. 26. v. febr. 26-án Albert András ingatlanai 569 frt a kkáznál d. e. 10 ó. — Liptódon (Pécs): jan. 23. v. febr. 23-án Hogemann Simon és neje ingatlanai 500 frt, 1222 frt, 80 frt és 80 frt a kháznál d. e. 10 ó. — N.-Szebenben: márcz. 6. v. április 10-én Bujanu Illie és Márai ingatlanai 492 frt a tlkvi hivatalban d. e. 9 ó. — Veszprémben: febr. 6 v. márcz. 6-án Pongrácz Dániel és neje ingatlanai 2500 frt, 18 frt 50 kr., 9 frt 50 kr. és 270 frt a tlkvi hivatalban d. e. 10 ó. — Szucsán (N.-Szombat) jan. 12. v. febr. 12-én néhai Mechur Izsák és Mária ingatlanai 1850 frt a kháznál d. e. 10 ó. — Nádszegen (N.-Szombat): jan. 16. v. febr. 16-án Molnár Juli ingatlanai 200 frt a kháznál d. e. 10 ó. — T.-Földváron (Szolnok); jan. 12 v. febr. 12-én Sz. Bán Jánosné ingatlanai 400 frt a kháznál d. e. 9 ó. — Szatmáron: jan. 22. v. febr. 22-én Tamásy István és neje ingatlanai 515 frt 10 kr. és 78 frt 50 kr. az 1085. sz. a. d. e. 9 ó. — Eperjesen: febr. 3. v. márcz. 16-án Putyik Amália ingatlanai 13,158 frt 81 kr. a tlk. hivatalban d. e. 9 ó. — Gárdonyban (Sz.-Fehérvár): jan. 14. v. febr. 16-án Nagy Istv. ingatlanai 1500 frt és 700 frt a kháznál d. e. 10 ó. — Récsén (Pozsony): jan. 20. v. febr. 20-án Weng Mátyás ingatlanai 1839 frt 50 kr. a kháznál d. e. 10 ó.

Csőd: Kohn és Stern pesti b. czég ellen, bejelentések márcz. 15., 16., 17. id. tömeggondnok és perügyelő Kun László ügyv.

Nemzeti szinház. Szombaton, decz. 19-én. A mára előre hirdetett „Fidelio" helyett, Nagyné Benza Ida betegsége miatt: „A próféta". Opera 5 felv. — Vasárnap, decz. 20-án, bérletfolyamban, harmadszor: „A kincskeresők". Népszinmü 5 felv.

Várszinház. Szombaton. decz. 19-én. „A tündér ujjak". Szinmü 5 felv. — Vasárnap, decz. 20-án, bérletfolyamban: „Egy pohár viz". Vigj. 5 felv.

Főmunkatársak: Simonyi Ernő, Mocsáry Lajos.

Kiadótulajdonosok és szerkesztők:
Csávolszky Lajos és Oláh Károly.

HIRDETÉSEK.

Közvetités és ügyvédkedés.

Felvállal minden a törvénykezési, közigazgatási és pénzügyi szakba vágó ügyeket, bünügyekben nyilvános védelmezéseket teljesit; ingatlanságoknak el- és bérbeadásánál közvetitőleg befoly; ingatlanságokra pénzkölcsönöket szerez; itt helyben székelő miniszteriumoknál, curiánál, kir. törvényszékeknél, járásbiróságoknál, országos intézeteknél, cs. kir. katonai és kir. honvéd hatóságoknál folyamatban levő ügyek állásáról azonnal szerez és ád értesitéseket, és ezeknél beadandó ügyek elintézését teljesiti és előmozditja; végre peres ügyekben informatiókat utasitás szerint eszközöl.

A legmérsékeltebb dijért.

Kérdezősködésekre utánvét mellett válaszol,
Pestről egy, Budáról két forintért. Minden megrendelést teljesit

TÓVÖLGYI TITUSZ és TÁRSA

ügyvédi, közvetitő- és ügynöki irodája,

(Budapesten, országut 15. szám Zrinyi-ház.)

Minták bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

Titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, u. m.: **magömléseket**, az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt,)

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is); **a nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakört** minden alakjaiban és elcsufitásaiban, 3) **hugycsőszüküléseket**, 4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, z ugyneve zett **fehér-folyást**, és az onnan eredő **magtalanságot**, 5) **bőrkiütéseket**, 6) a hugyhólyag betegségeit, és mindennemü vizeleti nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3—5-ig és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: **Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám** alatt, kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.)

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Megnyitási hirdetés.

A bécsi **27** krajczáros kézműipar és divatárubazárnak fióktelepe:

LICHTENSTERN B. ÉS TÁRSA

Budapest, kerepesi ut 15. sz. a., a Rókus-kórházzal szemben.

ajánl jól rendezett raktárában *idényszerü ruhakelméket, ripszeket* és *lisztert*, minden szinben, *éjszaksérki flanellt, csinval* és *piqué* és valódiszinü *ruha-barchentet*, valódi rumburgi, sziléziai vásznat, ágynemüt, $^4/_4$ széles szőnyegeket, butorszöveteket, $^6/_4$ chiffont, flanellt, harisnyákat, posztókeztyüket és 1000 egyéb tárgyat az egyesitett áron, azaz csak **27 krjával röfönként vagy darabenként.**

A vidékről jövő megrendelésekre lélekismeretes pontosság és figyelem fordittatik.
Minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Budapest, kerepesi-ut, a Rókus-kórházzal szemközt.

Házassági ajánlat.

Egy hivatalnok 800 frt évi fizetéssel alkalmazva, 32 éves, szép termetü, egészséges magyar fi, házassági szempontból kivánkozik egy idősebb magyar hajadon vagy gyermektelen özvegy nővel ismeretségbe jönni; (a szülőktől örökölt testi hibák) a vagyon tekintetében nem jön számitásba. Ha lehetséges a fénykép és különösen a vagyoni állás kimutatása deczember hó 30-áig G. A. 75 czim alatt poste restante főposta Budapestre küldendő.

HIRDETESEK

e lap részére felvétetnek a *hirdetés-felvételi-irodában* **hatvani-utcza** 13. sz.

Csak alapos, gyors és okszerü gyógyitás biztosit utóbajok ellen.

Befecskendezés nélkül, **fájdalom** nélkül, az emésztési szerveket megtámadó **belső** gyógyszerek nélkül, következményi bajok és a hivatás megzavarása nélkül számos ezer esetben kipróbált s eddig felülmúlhatlan egészen uj módszer szerint

hugycsőfolyásokat,

valamint mindennemü

titkos betegségeket

és

tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

továbbá **bőrbajokat, hugycsőszüküléseket**, friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, és az onnan eredő **magtalanságot, a nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakort** minden alakjaiban, az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: **magömléseket, ondófolyást**, sőt a **vegképeni tehetetlenséget** is, **katonai** és **polgári** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok és buvárlatok nyomán, kipróbált egyszerü módszerrel, kiválóan tartós siker mellett bámulatos gyorsan és alaposan gyógyit (az ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

WEISS J.,

gyak. **orvos** és **szülész**, az itteni cs. k. **katonai főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitás társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, a II. **Lipót belga király arczképével diszitett koronás aranyéremnek** tulajdonosa, **rendelő-intézeteben: Pest, Ország-ut 15-ik szám,**

a „Zrinyihez" czimzett kávéház felett, 1-ső emelet, bemenet a lépcsőn.

Naponkint reggel 7 órától 10-ig, délután 1—4-ig.

Várószoba minden egyes beteg részére elkülönitve.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik.

Budapest 1874 Nyomatott Kocsi Sándornál. (Ország-ut 39. sz. Luby ház).